

Bilaga 1

Koncept
Regeringsbeslut

2008-09-25

N2007/8915/MK

Näringsdepartementet

Bolagsverket
851 81 Sundsvall

Marknad och konkurrens

E-post:

louise.thorfinn@enterprise.ministry.se

Telefon 08-405 23 97

*Gemensam berett med SB/SAM, Fi/Ba, Fi/SF,
Fi/SMS, Fi/S3, Jo/LB, Ju/L1, Ju/L6, N/ENT*

Uppdrag att utarbeta ett förslag till minskat uppgiftslämnande för företag

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Bolagsverket att i enlighet med bilagan utarbeta ett förslag till att minska företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter. Syftet är att minska de administrativa kostnaderna för företag.

Som utgångspunkt i arbetet finns den rapport dåvarande Patent- och registreringsverket (PRV) lämnade 2000 med förslag till ett samordnat uppgiftskravsregister för företagsdata. En uppdatering av omfattningen av myndigheternas uppgiftsinhämtning och kartläggning avseende vissa andra länder ska göras. Förslag ska lämnas till hur företagens uppgiftslämnande kan minska genom ökad samordning mellan statliga myndigheter. Utgångspunkten är att företagen bara ska behöva lämna en uppgift en gång till statliga myndigheter. De för- och nackdelar som förslagen medför såsom kostnader och nytta samt de sekretessfrågor som förslagen väcker ska redovisas.

Bolagsverket ska i uppdraget samråda med Verket för näringslivsutveckling (Nutek), Verket för förvaltningsutveckling (Verva), Statistiska centralbyrån (SCB), Skatteverket, Jordbruksverket och Datainspektionen samt de intressenter i övrigt som Bolagsverket finner lämpliga.

Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 30 april 2009. Kostnaderna för uppdraget ska belasta utgiftsområde 1, anslag 90:5, anslagspost 1, budgetram 10, Näringsdepartementet med högst 500 000 kronor. Bolagsverket kan vid behov ur anslaget ersätta andra myndigheter för deras resekostnader och eventuella övriga kostnader. Redovisning av kostnaderna ska ske vid rapporteringen till regeringen.

Bilaga 1

På regeringens vägnar

Maud Olofsson

Louise Thorfinn

Kopia till

Nutek

Verva

SCB

Skatteverket

Jordbruksverket

Finansdepartementet

Jordbruksdepartementet

Justitiedepartementet

Näringsdepartementet

REGERINGSKANSLIET

*Bilaga till
regeringsbeslut
2008-09-25*

Näringsdepartementet

Marknad och konkurrens

Louise Thorfinn

E-

post:louise.thorfinn@enterprise.ministry.se

Telefon 08-405 23 97

Uppdrag att utarbeta ett förslag till minskat uppgiftslämnande för företag

Sammanfattning

Bolagsverket ges i uppdrag att utarbeta ett förslag till minskat uppgiftslämnande för företag i syfte att minska de administrativa kostnaderna för företag. Målet är att göra företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter mindre betungande.

Bolagsverket ska redovisa uppdraget till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 30 april 2009.

Bakgrund

I december 1998 fick dåvarande Patent- och registreringsverket (PRV), numera Bolagsverket, i uppdrag av regeringen att delvis i samarbete med Statskontoret utarbeta ett förslag till samordnat uppgiftskravsregister för företagsdata (N1999/3142/NL). Målet var att väsentligt minska företagens uppgiftslämnande till myndigheter genom återanvändning av data som en gång lämnats till statliga myndigheter. I uppdraget ingick att dels kartlägga vilka myndigheter som kräver in uppgifter från företagen, dels att skapa och påbörja upprättandet av en termkatalog som fastställer enhetliga termer på uppgifter som är gemensamma för flera myndigheter.

I januari 2000 lämnade PRV sin rapport om samordnat uppgiftskravsregister till regeringen. Vid beredningen av rapporten inom Regeringskansliet identifierades vissa problem kring bl.a. sekretessfrågor. Bedömningen var att ytterligare utredning i frågan krävdes men några ytterligare åtgärder med anledning av rapporten vidtogs inte.

Näringslivets Regelnämnd (NNR) lämnade i mars 2006 rapporten "Informationsutbyte mellan myndigheter eller dubbelarbete för företagen?". Rapporten visar bl.a. att många myndigheter anser att det finns möjligheter att öka samordningen av företagens uppgifter mellan myndigheterna.

Verket för näringslivsutveckling (Nutek) presenterade i sin rapport Näringslivets administrativa kostnader på statistikområdet (R2007:1) en studie av företagens administrativa kostnader som uppkommer på grund av lagstiftningen kopplad till den officiella statistiken. Av studien framgår bl.a. vilka informationskrav som ger de största administrativa kostnaderna för svenskt näringsliv samt vilka informationskrav som är mest tidskrävande. I studien identifieras också vilka förbättringar som kan göras vid insamlingen av statistik. Företagen i studien efterlyser här att olika myndigheter ges möjlighet att samköra register för att minska uppgiftslämnandet.

Under senare år har frågor rörande uppgiftslämnande aktualiserats vid ett antal tillfällen. I undersökningar och vid kontakter med företagen framkommer att företagen anser det både tidskrävande och irriterande att de är tvungna att lämna uppgifter till statliga myndigheter flera gånger.

Regeringen har satt som mål att minska företagens administrativa kostnader för de statliga regelverken med 25 procent till hösten 2010 och samtidigt skapa en märkbar förändring i företagets vardag. I regeringens handlingsplan för regelförenklingsarbetet, *En märkbar förändring i företagets vardag*, betonas behovet av samordning av tillstånds- och informationskrav.

I början av 2008 beslutade regeringen också om en handlingsplan för eFörvaltning vars mål är att svensk förvaltning ska återta en ledande position inom e-förvaltningsområdet. Detta ska bl.a. ske genom att utöka det elektroniska informationsutbytet mellan myndigheter.

Uppdrag

Bolagsverket ges i uppdrag att utarbeta ett förslag till minskat uppgiftslämnande för företag i syfte att minska de administrativa kostnaderna¹. Målet är att väsentligt minska företagets uppgiftslämnande till myndigheter. Utgångspunkten är att en och samma uppgift bara ska behöva lämnas en gång till statliga myndigheter och att myndigheterna i största möjliga mån ska hämta uppgifter från varandra.

Som utgångspunkt i arbetet finns den rapport PRV lämnade 2000 med ett förslag till ett samordnat uppgiftskravsregister för företagsdata samt de rapporter från NNR och Nutek som nämns ovan. Även Verket för förvaltningsutveckling (Verva) har lämnat rapporter inom området som är av intresse.

Redovisningen av uppdraget ska innehålla:

¹ Med administrativa kostnader avses företagets kostnader för att upprätta, lagra eller överföra information eller uppgifter som föranletts av krav i lagar, myndigheters föreskrifter eller anvisningar i allmänna råd. Med företag menas i sammanhanget en juridisk eller fysisk person som bedriver näringsverksamhet.

Bilaga 1

- en kartläggning av företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter,
- en kartläggning och erfarenhetsinhämtning av hur uppgiftslämnande sker i andra länder såsom Norge, Estland och Danmark,
- förslag till hur företagens uppgiftslämnande kan minska och hur myndigheternas hantering av uppgifter kan samordnas och effektiviseras och
- en analys av de sekretessfrågor som förslagen väcker
- en analys av de för- och nackdelar som förslagen medför, särskilt kostnader och nytta.

I uppdraget ingår att redovisa de förutsättningar som krävs bl.a. rättsligt, tekniskt, administrativt och organisatoriskt för att genomföra förslagen. Bolagsverket ska också föreslå de författningsändringar som krävs. Utgångspunkten är att företagens inrapportering av uppgifter ska vara enkel och ske elektroniskt. Även standardiseringsfrågor ska beaktas. I redovisningen ska även anges om uppgifterna redan idag används av flera myndigheter samt om det finns områden som bör undantas från samordning.

Förslag om förändringar i sekretesslagstiftningen får inte leda till att nuvarande skydd försämras. När det gäller eventuella ändringar i sekretessregleringen ska Bolagsverket särskilt beakta behovet av skydd för känsliga uppgifter samt utreda konsekvenserna för skyddet av enskildas personliga integritet. Hänsyn ska även tas till bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204).

I beskrivningen av de för- och nackdelar som förslagen medför ska konsekvenserna för företag belysas särskilt och så långt som möjligt beräknas. En redovisning av eventuella effektivitetsvinster för myndigheterna ska också göras. I uppdraget ingår också att ge förslag till hur finansiering av förslagen kan ske.

Bolagsverket ska i uppdraget samråda med Nutek, Verva, Statistiska centralbyrån (SCB), Skatteverket, Jordbruksverket och Datainspektionen samt de intressenter i övrigt som Bolagsverket finner lämpliga. Av särskilt intresse är SCB:s arbete med samordning av administrativa register samt det regeringsuppdrag som Statens Jordbruksverk, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen fått avseende samordning av informationskrav inom jordbrukets primärproduktion, Jo 2008/663.

Förslaget ska innehålla en tidsplan för genomförandet av förslagen. Målet är att de ska kunna vara genomförda senast vid utgången av 2010.

Bolagsverket ska hålla regeringen (Näringsdepartementet) fortlöpande underrättad om utredningsarbetet.

Kostnaderna för uppdraget ska belasta utgiftsområde 1, anslag 90:5, anslagspost 1, budgetram 10, Näringsdepartementet med högst 500 000 kronor. Bolagsverket kan vid behov ur anslaget ersätta andra myndigheter för deras resekostnader och eventuella

Bilaga 1

övriga kostnader. Redovisning av kostnaderna ska ske vid rapporteringen till regeringen.

Uppdraget ska redovisas till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 30 april 2009.

Några standarder med relevans till utredningen

Beskrivning av möjliga standarder med potential för att underlätta strukturering och återanvändning av uppgifter mellan myndigheter:

XML²

XML står för eXtensible Markup Language och är en metod för att beskriva information så den kan utväxlas mellan olika informationssystem. Detta görs genom att skicka data som ren text; text som även kan förstås av människor. XML är en välspredd standard som bland annat används i SHS-lösningen. Även om XML är en verktygsberoende standard, framtagen av W3C (World Wide Web Consortium), så är bra verktyg en förutsättning för effektivt nyttjande.

XML-standarden säger naturligt nog inte något om vilken slags data som finns eller hur dessa ska beskrivas. Normalt specificeras detta av den som ska ta emot data men trenden är att grupperingar av intressenter som har behov av likalydande data går samman och gör gemensamma specifikationer. I XML-scheman kan regler för hur data ska specificeras, struktureras och valideras. Med hjälp av specifikationen och fritt tillgängliga verktyg kan XML-dokument valideras på ett enkelt sätt. Detta innebär också att en XML-specifikation innehåller allt som t.ex. en leverantör av ett lönesystem behöver veta för att kunna lagra ett XML-dokument baserat på en specifikation utfärdad av en myndighet men hur leverantören löst detta behöver inte den mottagande myndigheten veta. XML stöds av många verktyg på marknaden och är därför användbart för att dela information på ett strukturerat sätt men då krävs att specifikationer skapas i samarbete mellan de som ska utbyta information.

XBRL

XBRL (eXtensible Business Reporting Language) är en öppen och global standard för rapportering av finansiell och ekonomisk information. Standarden ger stöd för att beskriva och definiera olika begrepp i ett sammanhang. Begrepp och relationer mellan olika begrepp hanteras i taxonomier. XBRL har många egenskaper och kan bland annat hantera olika språk, beräkningar, referenser till dokumentation och lagstiftning. Informationen som skapas är strukturerad och elektronisk. Utifrån de regler som finns definierade kan informationen kontrolleras och säkerställas maskinellt. XBRL ingår i familjen av XML-språk. Standarden utvecklas i en central organisation, XBRL International, som har olika medlemmar runt om i världen. XBRL International utvecklar och underhåller specifikationen för XBRL. XBRL Sweden är en ideell förening som medlem i den internationella organisationen, föreningen bildades 2004 av revisorsorganisationerna FAR/SRS och redovisningsorganisationen SRF. Syftet med föreningen är att verka för införandet av XBRL i Sverige och att bidra till utvecklingen av nationella tillämpningar.

I Sverige har en taxonomi för årsredovisningar tagits fram baserad på Bokföringsnämndens K2-kategorisering. Varje uppgift (element) ges i XBRL en beskrivande rubrik och en referens, vilket gör det lätt att förstå vad begreppen innebär. Möjlighet finns att länka direkt till en definition i en lagstiftning eller i fallet med årsredovisningen FAR/SRS K2. Dessutom kan det i XBRL anges uppgiftens periodicitet och datatyp (format). Taxonomier hanteras i en

² Informationen är delvis hämtat från rapporten "Forslag til løsningsarkitektur for offentlig elektronisk innrapportering" - Rapport fra ELMER-prosjektet 25. juli 2001 – www.brreg.no

process med möjlighet att granska och testa dem under utvecklingen genom att utkast publiceras på XBRL Sweden hemsida.

Bolagsverkets mål med att använda XBRL för hantering av årsredovisningen är att de inrapporterade uppgifterna får en strukturerad form för att dels underlätta för företagen att lämna in elektroniskt från de egna affärssystemen och dels underlätta återanvändning av uppgifterna till andra myndigheter i behov av informationen. Det finns kritik som påstår att XBRL inte är flexibelt och att det finns få möjligheter till utökningar. Förespråkare säger att XBRL tvärtom har stora möjligheter till utökning. Samtidigt behöver en icke flexibel struktur inte vara en nackdel eftersom en styrd struktur förenklar jämförbarhet i data. Erfarenheter från Nederländerna, som också stämmer med svenska förhållanden, är att affärssystemutvecklare ännu inte har i tillräcklig grad anammat XBRL i sina system och att revisionsföretagen inte är särskilt entusiastiska till användandet av XBRL. Detta kan bero på att det innebär att de behöver förändra sina rutiner.

En förstudie³ genomförd av Skatteverket och Bolagsverket föreslår att XBRL ska vara det tekniska formatet för samordning av elektroniskt inlämnad räkenskapsinformation. Den framarbetade taxonomin för årsredovisningar anses vara av stor vikt för skapandet av ett referensregister eftersom att arbete skett för att definiera upp centrala uppgifter som kan återanvändas i det föreslagna registret.

SHS

För att möjliggöra en effektiv ärendehandläggning som innefattar återanvändning av uppgifter mellan myndigheter finns ett behov av att elektroniska standarddokument kan utväxlas mellan system, där så är möjligt av författningstekniska skäl, med överenskomna och accepterade transportmekanismer, såsom SHS och webservices.

SDMX (Statistical Data and Metadata eXchange)

SDMX är ett initiativ för att utveckla standarder för att utbyta statistisk data och metadata. Betydelsefulla internationella organ, såsom Bank for International Settlements (BIS), Eurostat, OECD, Europeiska centralbanken, IMF, FN och Världsbanken, sponsrar arbetet. Statistiska Centralbyrån har introducerat detta arbete för utredningen som input till möjliga standarder för utbyte av statistiska uppgifter. SDMX-meddelanden kan uttryckas både via XML- och EDIFACT-syntax. ISO har godkänt SDMX-standards som ISO standard genom ISO/Technical Specification 17369:2005.

ISO/IEC 11179, Information Technology—Metadata registries (MDR)

ISO/IEC 11179 är en standard i flera delar som specificerar ramverk, klassifikation, metamodell och basattribut, skapande av datadefinitioner, namngivnings- och identifieringsprinciper samt registrering i metadataregister. Denna standard har använts i det norska Oppgaverregisteret för att specificera datadefinitioner, dvs. hur uppgifterna ska beskrivas i referensregistret för att vara utsökbara i syfte att finna samma uppgift.

³ Från Förstudierapport – Enklare att lämna räkenskapsuppgifter (2008-11-27) Bolagsverkets dnr AD 63-1052/2007

Underlag för kostnader och tidplan för etablering och införande av Samordningsorganet och dess referensregister

Förutsättningar

Denna bilaga ger en bakgrund till de kostnader och den tidplan som presenterats i kapitel 16. Beträffande kostnadskalkylen för etablering av ett samordningsorgan och ett referensregister har vi gjort ett antal antaganden vilka ligger till grund för såväl tidplan som kostnader. I de stycken stor osäkerhet råder har en kalkylosäkerhet beräknats enligt successivprincipen som beskrivs vidare under "Beräkningsmetod".

Införandet av ett samordningsorgan och ett referensregister har förutsatts genomföras i Bolagsverkets regi. Hänsyn till att etablera en separat myndighet har således inte tagits för ett införande med anledning av att regeringens tidplan inte medger detta. Resurser är beräknade utifrån nuvarande personalkostnader dels internt Bolagsverket och dels enligt gällande ramavtal med externa konsulter. Kostnader gällande teknisk infrastruktur är beräknade om all teknisk miljö tillhandahålles av Bolagsverket.

Risker, som innebär påverkan i tidplan och kostnader, i projektet bedöms störst där interaktion med andra myndigheter eller externa andra intressenter kommer att krävas.

Insamling och registrering av uppgiftskrav omfattar flera iterationer där beskrivet huvudprojekt främst avser samordningsbara uppgiftskrav som är frekvent använda av företagen, utifrån ett eller ett fåtal valda områden.

Beräkningsmetod

För beräkning av vad dessa kostnader så har vi nyttjat Lichtenbergsmetoden eller även kallad successivprincipen.

Uppskattning av förväntat kalkylvärde som kan tänka möjligt, sker enligt följande:

Det absolut minsta värde (mest optimistiska) som kan tänkas möjligt (X)

Det mest troliga värdet (Y)

Det absolut största värde (mest pessimistiska) som kan tänkas möjligt (Z)

Det förväntade medelvärdet beräknas som ett vägt genomsnitt enligt $M=1/5X + 3/5Y + 1/5Z$.

Kalkylosäkerhet

För att erhålla tillräckligt stor säkerhet av kalkylvärdet beräknas även ett riskpåslag, dvs. när spridningen mellan min- och maxvärdet i de olika delposterna är stort.

Bilaga 3

Huvudprojektet

Huvudprojektet omfattar etablering av en organisation och verksamhet i alla delar samt att samla in och registrera uppgiftskrav, medan etableringen av en teknisk lösning för referensregistret beräknats i det s.k. IT-projektet.

Resurser som bedöms behöva ingå inför etablering av verksamheten.

Resurser	Antal	Beläggning
Styrgrupp	5	10%
Projektledare	1	100%
Projektadministration	1	75%
Verksamhetsutvecklare	1	100%
Referensgrupp	10	10%
Ekonomi	1	50%
Kommunikation	1	25%
Handläggare	4	100%
Juridik	1	50%
Totalt	25	

Timpriser är beräknade på interna självkostnader och ett påslag för gemensamma kostnader samt att ca 50 % av projektet bemannas utifrån externa resurser.

Resurser	Pris (sek/tim)	Tid (tim)	Kalkylosäkerhet (tim)	Pris (msek)
Interna / Externa	500 / 1000	9400 / 9400	1268	15

IT-projektet

Av de resurser som antas ingå i IT-projektet beräknas att vissa speciella kompetenser samt viss komplettering kommer att utgöras av externa resurser pga. belastning i ordinarie verksamhet samt snäv tidplan.

Resurser som bedöms behövas vid en realisering av ett referensregister.

Resurser	Antal	Beläggning
Projektledare	1	100%
Projektadministratör	1	50%
IT Arkitekt	1	50%
Verksamhetsarkitekt	2	50%
Kravfångare	3	100%
Utvecklare	2	100%
Testledare	1	50%
Testare	2	100%
Configuration Manager (CM)	1	25%
Databasadministratör (DBA)	1	50%
Produktionstekniker	1	50%
Totalt	16	

Bilaga 3

Timpriser är beräknade på interna självkostnader och ett påslag för gemensamma kostnader samt att 50% av projektet bemannas utifrån externa resurser.

Resurser	Pris (sek/tim)	Tid (tim)	Kalkylosäkerhet (tim)	Pris (msek)
Interna / Externa	500 / 800	6472 / 6472	589	9,2*

* Riskpåslag ingår med 4%

Systemdrift

Beräkningarna för drift baseras på att samutnyttja Bolagsverkets drifthall, infrastruktur såsom firewall, accessnät, backup etc samt personal.

Kostnaden för systemdrift avser tillgänglighet under ordinarie kontorstid, detta kan komma att omvärderas beroende på utvecklingen av nya tjänster eller utökat behovet av tillgång till uppgifter som referensregistret håller.

Systemdrift	år 1-3	år 4 -
Systemägare	1 resurs	1 resurs
Systemförvaltning och vidareutveckling	3 resurser	1,5 resurser
IT-Support	1 resurs	0,5 resurs
Totala personal kostnader	3,6 msek	2,2 msek
Licenser, drifthall och gemensamma kostn.	200 tkr/år	200 tkr/år
Total kostnad/år	3,8 msek	2,4 msek

Bolagsverket

Minskat uppgiftslämnande för företag – en samhällsekonomisk analys

ÅF-INFRASTRUKTUR AB
222430

Tomas Mamlöf
Joakim Swahn

Sammanfattning

Regeringen har satt som mål att minska företagens administrativa kostnader till följd av statliga regler med minst 25 procent till hösten 2010.

Det redan inledda arbetet med att minska företagens administrativa kostnader kan delas upp i två delar. Den första delen avser att förenkla det befintliga regelverket i sig. Den andra delen avser att förenkla den del av företagens administrativa arbete som är en följd av regelverket.

Som ett led i att förenkla företagens administrativa arbete har Bolagsverket fått i uppdrag att utarbeta ett förslag till minskat uppgiftslämnande för företag i syfte att minska de administrativa kostnaderna för företagen. Målet är att göra företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter mindre betungande.⁴

Bolagsverket föreslår att ett samordningsorgan upprättas som ett verktyg för att kartlägga näringslivets uppgiftsplikter, rensa ut föråldrade uppgiftskrav och eliminera dubbelrapportering av uppgifter.

Denna delrapport i Bolagsverkets förslag har tagits fram av ÅF Infrastruktur AB. Den behandlar de samhällsekonomiska aspekterna av ett samordningsorgan och frilägger de nyttor och kostnader som skulle uppstå om myndigheternas uppgiftskrav med hjälp av ett samordningsorgan kan börja samordnas mer effektivt och systematiskt än vad som sker idag.

Med en samhällsekonomisk kostnad avses här värdet av den bästa alternativa användningen av en resurs. En samhällsekonomisk nytta uppstår då en vidtagen åtgärd får som konsekvens att bundna resurser frigörs, vilka kan användas på ett sätt som skapar högre samhällsekonomiska värden än den nuvarande användningen av resursen.

I detta sammanhang kan företagens nyttor ses som en minskning av deras administrativa kostnader. Med administrativa kostnader avses företagens kostnader för att upprätta eller överföra information eller uppgifter som föranletts av krav i lagar, myndigheters föreskrifter eller anvisningar i allmänna råd. Enligt den definition som Bolagsverket utgår ifrån i sitt förslag inkluderas även företagens kostnader för lagring av information. Eftersom krav på informationslagring endast indirekt påverkas av ökad myndighetssamordning och att indirekta effekter är både svårare att definiera och att uppskatta än direkta effekter, har vi här valt att helt bortse från indirekta effekter. Konsekvensen för analysen är att företagens nyttor av ett samordningsorgan är underskattade.

Eftersom syftet med ett samordningsorgan är att förenkla företagens vardag, antas inga nya kostnader uppstå för företagen.

Myndigheternas nyttor består i en minskad informationsinhämtning direkt från företagen då olika uppgiftskrav kan börja samordnas och återanvändas av flera myndigheter i stället för att flera myndigheter skall inhämta samma eller likvärdiga uppgifter från ett och samma företag. Ett samordningsorgan kan även dämpa behovet av nyttillkomna uppgiftskrav.

I en samhällsekonomisk utvärdering av genomförda eller planerade åtgärder jämförs ofta åtgärdernas förväntade (*ex ante*) eller faktiska (*ex post*) resultat med den situation som skulle råda, givet att den undersökta åtgärden inte genomförs. Det är i förhållande till detta så kallade jämförelsealternativ som det går att säga huruvida en åtgärd är samhällsekonomiskt lönsam eller inte.

I detta arbete har två jämförelsealternativ (*ex ante*) använts. Det första jämförelsealternativet kan beskrivas som statistiskt, då utgångspunkten är att den nuvarande nivån på företagens

administrativa kostnader är oföränderlig. Mätt i fasta priser, kommer kostnaderna att vara desamma i framtiden som de är nu. Det andra jämförelsealternativet är dynamiskt positivt. Bördan av uppgiftskrav förväntas växa i framtiden, men förutom att samordna bort en del befintliga uppgiftskrav, antas att ett instiftat samordningsorgan även kommer medverka till att tillväxttakten i tillkommande nya uppgiftskrav kan dämpas.

Som utgångspunkt för en bedömning av företagets samhällsekonomiska nytta av ett samordningsorgan, har två analyser av företagets nuvarande administrativa kostnader genomförts. Huvudalternativet bygger på Tillväxtverkets – tidigare Nuteks – mätningar av företagets administrativa kostnader enligt den så kallade standardkostnadsmodellen. Utifrån dessa mätningar har företagets administrativa kostnader enligt den definition som använts här kunnat uppskattas till mellan 14 och 17 miljarder kronor.

Den alternativa analysen bygger på en alternativ värdering av företagets användning av sin egen tid. Standardkostnadsmodellen som ligger till grund för huvudalternativet baseras på företagets lönekostnader samt kostnader för inköpta tjänster. I Sverige har även arbetsgivaravgifter räknats in i lönekostnaderna liksom en generell overhead på 25 procent. I den alternativa bedömningen har företagets tid däremot värderats till marknadspriser baserat på ett antaget förädlingsvärde per anställd i storleksordningen 130 – 200 procent. Med denna marknadsbaserade värdering av företagets tid skulle företagets administrativa kostnader i stället motsvara mellan 25 och 32 miljarder kronor.

Baserat på norska erfarenheter av det så kallade Oppgaveregisteret, har samordningspotentialen för ett svenskt samordningsorgan uppskattats. Som andel av den ursprungliga administrativa belastningen vid mätperiodens början, har den årliga samordningsvinsten för företagen i Norge legat runt 0,35 procent mätt som inbesparade årsarbetskrafter. De årliga samordningsvinsterna har varierat mycket kraftigt, men trenden för hela perioden pekar på allt större årliga samordningsvinster ju längre tid som Oppgaveregisteret har varit i drift. Omräknat för svenska förhållanden och baserat på huvudalternativets uppskattning av dagens administrativa kostnader har företagets samhällsekonomiska nytta av ett samordningsorgan bedömts uppgå till mellan 0,5 och 0,6 miljarder kronor sett ur ett tioårsperspektiv. I den alternativa analysen uppgår företagets nyttor i stället till mellan 0,8 och 1,3 miljarder kronor.

Myndigheternas nyttor har beräknats utifrån en bedömning av deras nuvarande hanteringskostnader för inkomna blanketter. Baserat på uppgifter från Bolagsverket och SCB har hanteringskostnaden uppskattats till mellan 125 och 328 kronor per blankett. Då antalet insamlade blanketter som minst uppgår till 96,6 miljoner, kan myndigheternas samlade kostnader för insamling av information från företagen uppskattas till mellan 12 och 32 miljarder kronor. På grund av att urvalet är så litet, bör denna uppgift dock behandlas med viss skepsis. I brist på bättre data, har dessa uppgifter ändå fått tjäna som utgångspunkt i analysen av myndigheternas nyttor.

I avsaknad av data har ett godtyckligt antagande gjorts i analysen om att momenten insamling och registrering motsvarar tio procent av myndigheternas sammantagna hanteringskostnader för insamlade blanketter. Övriga hanteringskostnader – lagring och spridning av uppgifter – antas finnas kvar även om uppgiftskraven i framtiden kan inhämtas från annan myndighet i stället för från företagen. I fall ett uppgiftskrav skulle kunna samordnas med andra myndigheter, skulle den eller de myndigheter som fortsättningsvis kommer samla in informationen via andra myndigheter alltså se en minskning av sina hanteringskostnader för uppgiftskravet med tio procent.

I brist på relevant underlagsmaterial har ett lika godtyckligt antagande gjorts om att samordningspotentialen för myndigheterna motsvarar tio procent av den samordningspotential som har använts i beräkningarna över företagens nyttor.

Med hänsyn till ovanstående faktorer och antaganden skulle myndigheternas nyttor av ett samordningsorgan efter tio år därmed uppgå till mellan 13 och 27 miljoner kronor.

Staten som helhet kommer även att ha kostnader för ett samordningsorgan såväl under en inledande uppbyggnadsfas som i ett driftsskede. Anläggningskostnaderna bedöms här motsvara 20 – 30 miljoner kronor. Drift- och underhållskostnaderna uppskattas till ca 4 miljoner kronor årligen. Samordningen av uppgiftskraven bedöms kosta befintliga myndigheter 12 – 18 miljoner kronor under ett uppstartsskede. Till detta kommer löpande kostnader för myndigheterna, vilka under den kommande tioårsperioden bedömts till 2 – 6 miljoner kronor årligen.

I och med att myndigheternas nyttor och kostnader är så pass små i förhållande till företagens nyttor, är deras inverkan på den sammantagna samhällsekonomiska analysen av mindre betydelse. Sett i ett tioårsperspektiv är den sammantagna nyttan därmed mellan 0,5 och 0,6 miljarder kronor enligt huvudalternativet och mellan 0,8 och 1,3 miljarder kronor enligt den alternativa analysen.

Graden av en åtgärds lönsamhet kan avgöras med hjälp av en så kallad nuvärdesberäkning. Detta innebär att värdet av samtliga nyttor och kostnader räknas om till ett nuläge med hjälp av en lämplig kalkylränta. Här har en kalkylränta om 4 procent använts, då detta är en vedertagen kalkylränta i samhällsekonomiska bedömningar.

Resultatet av huvudanalysen visar på ett nettonuvärde om 2 – 2,5 miljarder kronor. För den alternativa analysen är nettonuvärdet 3,6 – 5,4 miljarder kronor. Nyttokostnadskvoten, det vill säga nettonuvärdet i förhållande till de totala kostnaderna, visar hur många kronor man får tillbaka per satsad krona. Enligt huvudanalysen motsvarar nyttokostnadskvoten 17 – 26 kronor och enligt den alternativa analysen 36 – 44 kronor. Baserat på de i kalkylen värderade effekterna, är upprättandet av ett samordningsorgan därmed samhällsekonomiskt lönsamt.

Utöver de nyttor och kostnader som har kunnat värderas, tillkommer även nyttor och kostnader som ej har kunnat beräknas. Dessa finns omnämnda i huvudtexten.

Slutligen har förslaget miljökonsekvenser belysts översiktligt. Utgångspunkten har varit Postens schabloner för fakturors miljöpåverkan via brev och e-fakturer. Genom samordning av uppgiftskrav skulle 500 – 1 300 ton koldioxidekvivalenter kunna sparas in under de första 11 åren. Med en gängse värdering på 1,50 kr per kilo koldioxid, skulle en minskad miljöpåverkan till följd av ökad samordning av uppgiftskrav kunna värderas till 0,8 – 1,3 miljoner kronor. I förhållande till övriga nyttor av ett samordningsorgan är detta en relativt liten nytta, men det är dock en positiv deffekt och ett tydligt steg i rätt riktning i strävan att undvika de allvarliga effekter som den pågående klimatförändringen kan leda till.

Innehåll

Bakgrund	17
Företagens administrativa bördor och kostnader	17
Myndigheternas informationsinhämtning	18
Syfte	19
Kostnader och nyttor hos företagen	19
Kostnader och nyttor hos myndigheterna.....	19
Formulering av jämförelsealternativ	20
Faktorer och pågående processer som påverkar valet av jämförelsealternativ	20
Tidigare försök att formulera jämförelsealternativ	20
Val av jämförelsealternativ – två ansatser.....	21
Effekter för företagen	21
Kvantitativa nyttor.....	21
Total belastning för uppgiftslämnande till myndigheterna	21
Alternativ bedömning av företagens belastning för uppgiftslämnande	23
Samordningspotentialer.....	24
Prognoser utifrån huvudanalys och alternativ analys av företagens administrativa kostnader	26
Kvalitativa nyttor.....	26
Minskad irritation över upplevt dubbelarbete	26
Bättre utformade blanketter.....	27
Överblick över informationskrav	27
Effekter för myndigheterna	27
Kvantitativa nyttor.....	27
Kostnader för myndigheternas informationsinhämtning.....	28
Minskad datainsamling – mer tid för kärnverksamhet.....	29
Kvantitativa kostnader.....	30
Kostnader för att sätta upp ett samordningsorgan.....	30
Kvalitativa nyttor.....	31
Paradigmskifte.....	31
Kortare kontroller vid företagsbesök.....	32
Förbättrad kvalitet på insamlade uppgifter.....	32
Ökad kommunicerbarhet av data mellan myndigheter	32
Kvalitativa kostnader.....	33
Negativ konkurrens om knappa resurser	33
Samhällsekonomisk lönsamhet	33
Sammanställning av kvantifierade nyttor och kostnader	33
Nuvärdesberäkning av nyttor och kostnader	34
Uppgiftskravregistrets betydelse för elektronisk inrapportering.....	35
Portallösning för elektronisk inrapportering	35
Förslag på finansiering	35
Miljökonsekvenser	37

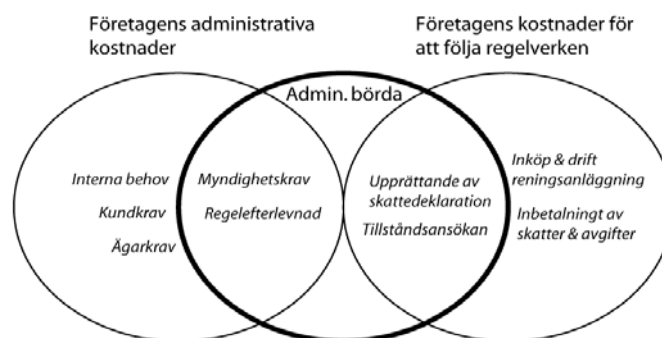
Bakgrund

Företagens administrativa bördor och kostnader

För att fastställa företagets myndighetsgenererade administrativa kostnader krävs en tydlig distinktion mellan ett företags administrativa *arbete* och dess administrativa *börda*. Företagen utför en mängd administrativt arbete vilket genereras såväl av egna interna behov av kontroll och företagsstyrning som av externa krav från exempelvis kunder, samarbetspartner, ägare och myndigheter. Den administrativa bördan definierad som myndighetsgenererat administrativt arbete utgör därmed bara en delmängd av företagets totala administrativa arbete.

En annan viktig distinktion är den mellan företagets kostnader för att följa reglerna och företagets *administrativa* kostnader för regelefterlevnaden. I det förra fallet är kostnaderna relaterade till reglernas innehållskrav, medan de i det senare fallet är relaterade till det inbyggda informationskravet i regelverket. Som exempel på företagets kostnader för att följa reglerna kan tänkas att ett visst regelverk kräver inköp och användning av speciell utrustning såsom en reningsanläggning av rökgaser eller bullerskydd till bullerutsatt personal. Ytterligare exempel är inbetalning av skatter och avgifter vars storlek kan vara relaterade exempelvis till företagets intäkter eller produktion. De administrativa kostnaderna för reglernas efterlevande är däremot kostnader som uppstår när företagen uppfyller sina förpliktelser när det gäller att registrera eller tillhandahålla information om sina aktiviteter eller beteenden till myndigheterna.

Rent definitionsmässigt avser därmed företagets administrativa kostnader för reglernas efterlevande företagets kostnader för att *upprätta, lagra* eller *överföra* information eller uppgifter som föranletts av krav i lagar, statliga myndigheters föreskrifter eller anvisningar i allmänna råd. Därmed utgör de en delmängd av företagets totala kostnader för att följa regelverken.

Figur 1. Definition av myndighetsgenererade administrativa bördor och kostnader.

Företagens *administrativa börda* kan därmed sägas bestå av föreningen av ovanstående två distinktioner. I begreppet administrativ börda innefattas vanligen både kvalitativa och kvantitativa värden. Myndighetsgenererade administrativa kostnader kan sägas vara den delmängd av den administrativa bördan som kan kostnadsbedömas. Kvantifiering medför den fördelen att det härigenom blir möjligt att även innefatta administrativa aktiviteter som i synnerhet mindre företag köper in i form av tjänster, exempelvis upprättande av årsredovisning och bokföring.

Om ingenting annat framgår av texten, kommer i denna framställning begreppet administrativa kostnader bara att användas för de myndighetsgenererade kostnader som enligt

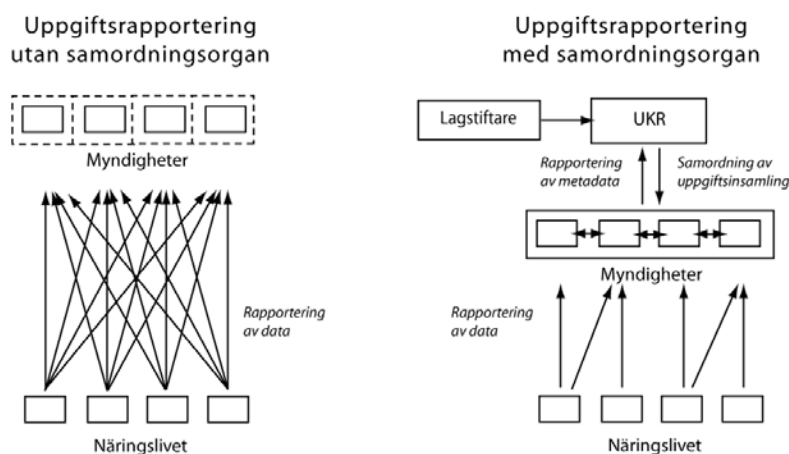

ovanstående utgör en delmängd av företagens administrativa börda. Med myndigheter avses vidare statliga myndigheter, om ingenting annat framgår av texten.

Myndigheternas informationsinhämtning

Idag efterfrågar svenska myndigheter många olika uppgifter från näringslivet. Enligt den sammanställning som Bolagsverket låtit genomföra, identifierades drygt 50 myndigheter som samlade in uppgifter från näringslivet under 2007. Sammantaget fanns det 1 326 olika typer av blanketter och fler än 96,6 miljoner blanketter inkom till myndigheterna. Dessa uppgifter får ses som ett minimum. Vilka uppgifter som myndigheterna begär in varierar från enklare grunduppgifter till mer avancerade data som berör associationsrätten, skatteområdet, finansiell lagstiftning, arbetsrättsområdet, statistikområdet samt årsredovisning och bokföring. Utöver detta tillkommer data från specialiserade områden.

Den stora mängden insamlad information väcker frågor kring ifall myndigheterna kanske samlar in mer information än vad som krävs för att fullgöra myndighetsuppdraget. Bristen på kommunikation mellan myndigheterna öppnar också upp för möjligheten att olika myndigheter oberoende av varandra samlar in samma eller likvärdiga uppgifter från företagen utöver grunduppgifterna. Dagens situation kan schematiskt beskrivas som i nedanstående figur. Beroende på branschtillhörighet och verksamhetsinriktning är företagen tvungna att inrapportera uppgifter till flera olika myndigheter. Lite förenklat kan detta beskrivas som att alla företag har kontakt med alla myndigheter.

Figur 2. Företagens inrapportering av uppgiftskrav till myndigheterna med och utan samordningsorgan.

Med ett samordningsorgan erhålls en kartläggning över myndigheternas uppgiftskrav på företagen. Samordningsorganet samlar in metadata över uppgiftskraven och skapar på så vis ett underlag för ökad samordning mellan myndigheterna. Vidare förenklar samordningsorganet företagets rapportering genom att det motverkar dubbelrapportering samt att överflödiga uppgiftskrav tas bort. Även införandet av nya uppgiftskrav minskas. Med överblick över alla uppgiftskrav, kan samordningsorganet även fästa lagstiftarens uppmärksamhet på likartade uppgiftskrav där lagstiftningen bör ändras för att öka samordningen mellan myndigheterna. Genom att exempelvis ändra rapporteringstidpunkten för ett visst uppgiftskrav till en myndighet, skulle den myndigheten i stället för att begära in uppgiften från företagen kunna återanvända uppgifter från en annan myndighet som också samlar in uppgiften men med en annan rapporteringstidpunkt.

Syfte

Syftet med denna delrapport är att med hjälp av samhällsekonomisk analys (*Cost-Benefit-Analysis*) så långt som möjligt kvantifiera de nyttor och kostnader som skulle uppstå hos myndigheter och företag givet att ett samordningsorgan inrättas.

Med en samhällsekonomisk kostnad avses här värdet av den bästa alternativa användningen av en resurs. En samhällsekonomisk nytta uppstår då en åtgärd medför att resurser frigörs, vilka kan användas på ett sätt som skapar ett högre värde än den tidigare användningen.

Kostnader och nyttor hos företagen

I vid bemärkelse kan företagens nyttor i detta sammanhang definieras som en minskning av den administrativa bördan som genereras av statliga myndigheter. I en snävare kvantifierbar betydelse innebär nyttorna en reducering av företagens administrativa kostnader, vilket öppnar upp för en alternativ användning av företagens resurser. De bedömningar av företagens administrativa kostnader som ligger till grund för denna rapport baseras på uppskattningar av den tid som företagen lägger ned på myndighetsgenererad administration och hur de värderar denna tid. Företagens nyttor av ett samordningsorgan motsvaras då av uppskattningar på hur många uppgifter som går att samordna mellan myndigheterna, hur mycket tid som skulle sparas in av företagen samt en värdering av denna tidsbesparing.

Tillkommande nyttor är även de som följer av att ett samordningsorgan begränsar tillkomsten av nya uppgiftskrav. När kartläggning och samordning sker tydliggörs vilka uppgiftskrav som redan finns samt vilka uppgifter som samlas in. Införandet av nya krav kan begränsas då den efterfrågade informationen redan kan finnas insamlad hos annan myndighet.

Då det bakomliggande syftet med ett samordningsorgan är att minska företagens administrativa kostnader, vore det kontraproduktivt att låta samordningsorganet vara helt eller delvis avgiftsfinansierat. Därigenom förutsätts att företagen bara kommer att ha nyttor och inga kostnader för förslaget.

Kostnader och nyttor hos myndigheterna

För myndigheternas del är såväl nyttor som kostnader kvantifierbara. Nyttorna är den besparing de myndigheter gör när tiden för datainsamling minskar och mer tid kan läggas till kärnverksamheten, vilket blir konsekvensen för några myndigheter vid införandet av ett samordningsorgan. Även minskad tillströmning av nytillkommande uppgiftskrav begränsas vilket ökar myndigheternas nyttor.

Myndigheternas kostnader består av investeringskostnader för själva registret samt uppstartskostnader för respektive myndighets interna kartläggning. Denna kartläggning omfattar såväl tydliggörande av myndighetens samlade uppgiftskrav som ökad precision avseende definitioner. Vidare består myndigheternas löpande kostnader, förutom drift och underhåll av registret, av två komponenter; att samordna med övriga myndigheter kring definitioner samt i samband med ökade krav på datainsamling.

Till detta skall slutligen läggas de kvalitativa nyttor som uppstår hos myndigheterna. Bättre integrering och ökat samspel mellan myndigheterna har ett egenvärde i det att det bidrar till en effektivare och mer homogen statsförvaltning. Genom att begränsa företagens uppgiftsinlämnande för en viss typ av data till en instans kan även högre datakvalitet uppnås: Uppgiftsfel på grund av misstolkningar av liknande begrepp elimineras liksom felskrivningar vid inmatning av stora datamängder.

Formulering av jämförelsealternativ

I en samhällsekonomisk utvärdering av genomförda eller planerade åtgärder jämförs ofta åtgärdernas förväntade eller faktiska resultat med den situation som kommer att råda utan den studerade åtgärden. Det är i förhållande till detta så kallade jämförelsealternativ som det går att säga huruvida en åtgärd är samhällsekonomiskt önskvärd eller inte. Beroende på när utvärderingen genomförs tidsmässigt i förhållande till åtgärden, kan jämförelsealternativet relatera till en tänkt alternativ nutid eller en tänkt alternativ framtid. Oavsett vilken tidsaspekt som jämförelsealternativet relaterar till, bör hänsyn så långt möjligt tas till kringliggande faktorer och processer som kan ha en inverkan på den alternativa nutid eller framtid som jämförelsealternativet avser.

Faktorer och pågående processer som påverkar valet av jämförelsealternativ

Under senare år har ett flertal nationella och internationella initiativ tagits i syfte att förenkla gällande regelverk och därigenom minska företagens administrativa bördor och kostnader. Här nedan följer en kort sammanfattning av de internationella, europeiska och nationella utvecklingslinjer som påverkat valet av jämförelsealternativ i denna studie.

OECD granskade Sverige ur ett regelformeringsperspektiv från hösten 2005 till december 2006. Ett flertal av de rekommendationer som presenterades i slutrapporten⁵ har därefter tagits till vara i Sverige.

I samband med Europeiska rådets möte i mars 2007 enades EU:s medlemsstater om att administrativa bördor vilka uppstått som en följd av EG:s regelverk skall minskas med 25 procent till 2012. Arbetet har främst rört sig kring mindre komplexa förenklingsåtgärder samt mätningar av företagens administrativa kostnader och en förstärkt roll för konsekvensanalyserna vid ny lagstiftning på EG-nivå.

I Sverige har regeringen fastställt ett mål för regelförenklingsarbetet som innebär att företagens administrativa kostnader till följd av statliga regler ska minska med minst 25 procent till hösten 2010. Regelförenklingsarbetet är i sig inte heller någonting nytt; det har även tidigare funnits myndigheter som samordnat viss uppgiftsinsamling, liksom regelverk att följa när det gäller nya eller ändrade uppgiftskrav.

Tidigare försök att formulera jämförelsealternativ

I den utredning kring ett svenskt uppgiftskravregister som dåvarande Patent och Registreringsverket (PRV) genomförde 2000, såg PRV svårigheter med att formulera ett statistiskt jämförelsealternativ.⁶ Ett uppgiftskravregister ansågs nämligen omfatta regelförenklingsprocesser som även utan registrets försorg skulle komma att genomföras genom andra processer. Därmed antog PRV ståndpunkten att det sammanlagda värdet av ett uppgiftskravregister över tid skulle bli mindre än summan av värdet av de årliga samhällsekonomiska vinsterna. Jämförelsealternativet skulle kunna beskrivas som ett negativt dynamiskt jämförelsealternativ.

Detta resonemang är inte problemfritt. Koordinering av inlämningstidpunkter eller användning av en gemensam webbportal, för att ta två exempel, är fortfarande inte samma sak som upprättandet av ett uppgiftskravregister eller samordningsorgan för hantering av metadata. Det är därmed inte troligt att andra pågående förenklingsprocesser är jämförbara med upprättandet av ett samordningsorgan för uppgiftskrav.

⁵ OECD (2007): *Sweden – Achieving Results for Sustained Growth*

⁶ PRV (2000): *Förslag till ett samordnat uppgiftskravregister för företagsdata*

Argument för det motsatta förhållandet går också att föra fram. Ett fullt utbyggt samordningsorgan skulle troligtvis skapa en tydligare överblick över företagens uppgiftslämnning till statliga myndigheter. Härigenom skulle det vara lättare att undvika att någon myndighet åläggs att samla in uppgifter från företagen som i princip redan samlas in av en annan myndighet. Ett samordningsorgan kan därmed medverka till att företagens administrativa bördor och kostnader inte ökar i onödan i framtiden, det vill säga bromsa ökningstakten av nya uppgiftskrav på företagen.

Val av jämförelsealternativ – två ansatser

Utifrån ovanstående har två olika jämförelsealternativ formulerats och använts för denna utredning.

Det första jämförelsealternativet kan beskrivas som *statiskt*. Det innebär att nuvarande nivå för företagens administrativa bördor och kostnader används för att prognostisera framtida samhällsekonomiska vinster med ett samordningsorgan. Jämförelsealternativet innebär inte i sig att andra eventuella regelförenklingsprocesser ignoreras. Däremot antas att effekten av nuvarande regelförenklingsprocesser motverkas av tillkommande uppgiftskrav, och att effekterna av båda processerna tar ut varandra över tid.

Det andra jämförelsealternativet är *dynamiskt positivt*. Framtiden antas innebära att mängden uppgiftskrav, och därmed företagens administrativa börda, kommer att ha ökat mer utan ett samordningsorgan än om ett sådant hade upprättats. I förhållande till detta jämförelsealternativ kan samordningsorganet ses som en vakthund som har kapacitet att driva förenklings- och samordningsfrågor på ett strukturerat sätt. Även om samordning redan förekommer, saknar nuvarande ordning en funktion för att såväl bevaka som koordinera samordningsfrågor mellan myndigheterna.

Den samhällsekonomiska vinsten av ett samordningsorgan är större i jämförelse med ett dynamiskt positivt jämförelsealternativ än med ett statiskt jämförelsealternativ.

Effekter för företagen

Kvantitativa nyttor

Företagens kvantifierbara nyttor av ett samordningsorgan består av insparad arbetstid till följd av minskad uppgiftskravvolym samt eventuella övriga förenklingsåtgärder. Genom att undersöka företagets värdering av tidsbesparingen kan nyttorna även uttryckas i ekonomiska termer.

Det underlag som krävs för att uppskatta total kvantitativ nytta för näringslivet som helhet är uppgifter om aktuell belastning på företagen. Dessutom krävs en uppskattning av hur ett samordningsorgan kan bidra till en minskad belastning i relation till hur utvecklingen skulle se ut utan ett samordningsorgan. Även en diskussion kring en alternativ tidsvärdering förs i syfte att lyfta fram dolda samhällsekonomiska effekter.

Total belastning för uppgiftslämnande till myndigheterna

Den mest omfattande ansats som har gjorts i Sverige under senare tid för att beräkna företagens administrativa kostnader är Nuteks – nuvarande Tillväxtverkets – mätningar enligt standardkostnadsmodellen (*Standard Cost Model, SCM*), vilka har pågått sedan 2004. Standardkostnadsmodellen är en metod som har utvecklats i syfte att hitta ett standardiserat angrepps- och arbetssätt för att klarlägga och beräkna företagens administrativa börda.

Modellen är internationellt erkänd; 24 länder ingår i dag i det så kallade SCM-nätverket vilket möjliggör internationella jämförelser⁷.

Mätningar av den administrativa bördan enligt standardkostnadsmodellen går till på så sätt att varje enskilt lagkrav bryts ned till standardiserade aktiviteter som företaget måste genomföra för att uppfylla informationsplikten. Med hjälp av intervjuer med representativa företag eller myndigheternas egna expertbedömningar, tidssätts därefter aktiviteterna och kostnadsberäknas utifrån antaganden om företagets timkostnader för egen berörd personal eller arvoden till externa experter. Resultaten skalas sedan upp till att omfatta alla berörda företag. De totala administrativa kostnaderna för näringslivet som helhet kan därigenom beskrivas som summan av alla standardiserade aktiviteter som företagen genomför i syfte att uppfylla informationsplikten:

$$\sum \text{Kostnader per admin. enhet} = \sum \text{timkostnad} \cdot \text{tid} \cdot \text{population} \cdot \text{frekvens}$$

Resultaten av de svenska mätningarna har sammanställts i databasen *Malin*⁸. Malin är tänkt att uppdateras årligen, och för närvarande finns fullständiga uppgifter för basåret 2006 samt uppdateringar för 2007 att tillgå. Genom att timkostnader och antalet företag har låsts till basåret, är det möjligt att följa utvecklingen av företagets administrativa kostnader över tid och att göra jämförelser mellan olika år. Det är även möjligt att genomföra simuleringar på data från mätningarna för att kunna se och värdera förändringar som en konsekvens av ändrade regler eller ändrad tillämpning av regler.

För basåret 2006 visar uppgifterna i Malin på att företagets totala administrativa kostnader uppgick till 98 miljarder kronor. För det efterföljande året 2007 hade kostnaderna stigit till drygt 100 miljarder kronor, båda uttryckta i 2006 års prisnivå. Det är dock långt ifrån alla administrativa kostnader upptagna i Malin som direkt berörs av upprättandet av ett samordningsorgan. Orsaken till detta är den mycket bredare definition av uppgiftskrav som har legat till grund för arbetet med att upprätta Malin. I första hand handlar dessa överskjutande uppgiftskrav om företagets skyldighet att *lagra* information åt myndigheterna och företagets informationsplikter gentemot *tredje man*. Som exempel på den första formen av överskjutande uppgiftskrav innehåller Malin uppgifter på företagets administrativa kostnader för att hålla sig med löpande bokföring och spara verifikat. Den andra formen omfattar exempelvis krav på innehållsförteckningar för livsmedel i detaljhandeln, dokumentation av vissa utförda arbeten eller av vissa tekniska utrustningar liksom översättning av bruksanvisningar, märkning av textilier och förande av medlemsregister i ekonomiska föreningar. Den enskilt största posten i Malin är för övrigt företagets skyldighet att tillhandahålla upplysningar till revisor. För basåret 2006 uppgick företagets samlade kostnader för enbart detta informationskrav till 18 miljarder kronor – närmare en femtedel av de samlade administrativa kostnaderna.

Genom att rensa ut ovanstående former av uppgiftskrav, kvarstår företagets administrativa kostnader för att *upprätta* och *överföra* strukturerad information eller uppgifter till de statliga myndigheterna utifrån krav i lagar, myndigheters föreskrifter eller anvisningar i allmänna råd. Dessa uppgiftskrav kan vara såväl periodiska som händelseutlösta. Årsredovisning och momsdeklaration är exempel på det förra och bolagsregistrering och importdeklaration är exempel på det senare. Det är alltså dessa typer av uppgifter som berörs av ett samordningsorgan och som beskriver företagets informationsplikt gentemot myndigheterna.

⁷ <http://www.administrative-burdens.com>, senast besökt 2009-03-17

⁸ www.nutek.se/malin, senast besökt 2009-04-15

Med hjälp av informationen i Malin har företagens administrativa kostnader för att upprätta och överföra strukturerad information till myndigheterna kunnat uppskattas till mellan 14 och 17 miljarder kronor för basåret 2006, vilket motsvarar 14 till 17 procent av de totala administrativa kostnaderna.

Detta intervall får dock betraktas som ett minimum, eftersom det är en förenkling av verkligheten att påstå att bara för att det inte finns några direkta effekter av ett samordningsorgan på ett visst uppgiftskrav så finns det inga effekter alls. För flera av de uppgiftskrav som har rensats ut, skulle det kunna finnas indirekta effekter. Exempelvis skulle skyldigheten att hålla sig med löpande bokföring och spara verifikat, kunna påverkas av förändringar i de uppgiftskrav som ligger till grund för skattedeklaration och årsredovisning. Eftersom det inte har gått att identifiera vilka indirekta effekter som det skulle kunna röra sig om och därmed inte heller uppskatta deras storleksordning, har vi här valt att bortse från indirekta effekter. Därmed används ovanstående intervall på 14 – 17 miljarder kronor som grund i huvudanalysen av de uppskattade samhällsekonomiska nyttorna för företagen med att bygga upp ett samordningsorgan i Sverige. Som ovanstående diskussion visar, finns det dock goda argument för att detta intervall kan vara tilltaget i underkant.

Räknat på antalet insamlade blanketter som under den aktuella perioden i runda tal uppgick till minst 96,6 miljoner, har kostnaden för företagen skattats till 145 – 176 kronor per inlämnad blankett. Detta är något högt räknat, eftersom det faktiska antalet insamlade blanketter är högre. Det är dock okänt hur mycket.

Som andel av BNP motsvarar detta mellan 0,48 och 0,59 procent för 2006. Detta ligger inom samma intervall som uppskattningen av den totala belastningen från offentliga organ i Norge för 1998 enligt dåvarande PRV.⁹

Alternativ bedömning av företagens belastning för uppgiftslämnande

Trots omfattningen och noggrannheten i de mätningar som ligger bakom uppbyggandet av databasen Malin, kan det ändå vara värt att diskutera uppskattningarna av de två viktigaste parametrarna, tidsåtgången för att uppfylla ett uppgiftskrav samt företagets värdering av denna tid.

I enlighet med arbetsgången i standardkostnadsmodellen, så har företagens arbetsinsats för att uppfylla ett uppgiftskrav brutits ned i Malin till ett fastställt antal så kallade standardaktiviteter. I Malin används 18 standardaktiviteter. Som exempel på standardaktiviteter kan nämnas tid för upprättande av dokument, sätta sig in i informationskrav, kopiering och arkivering, inrapportering, utredning och bedömning. Genom att intervjua en rad representativa företag har tidsåtgången för ett så kallat normaleffektivt företag kunnat identifieras, det vill säga den tid som större delen av de intervjuade företagen behöver för att genomföra standardaktiviteten. Det är även dessa uppgifter som har skalats upp till hela den grupp av företag som är skyldiga att uppfylla det aktuella uppgiftskravet. Genom att ingen hänsyn tas till tidsåtgången inom företag som är under- eller övereffektiva, kan tidsåtgången för företagen sett som en helhet vara antingen under- eller överskattad.

En annan aspekt av tidsuppskattningen är att ingen hänsyn tas till ställtider, det vill säga den extra tid det tar för berörd personal inom företagen att växla om från en aktivitet till en annan. Genom att behöva växla mellan olika aktiviteter blir arbetsdagen onödigt upphackad, varigenom det vanliga arbetet förmodligen flyter sämre. Även detta är en underskattning av den faktiska tidsåtgången.

⁹

PRV (2000): Förslag till ett samordnat uppgiftskravregister för företagsdata, slutrapport 2000-01-31, AD 15-4324/98

Den kostnad per tidsenhet som finns redovisad i Malin bygger på SCB:s lönestatistik från 2002 för de olika yrkeskategorier som aktiveras av de arbetsmoment som krävs för att uppfylla ett uppgiftskrav. Dessa uppgifter har sedan räknats upp med arbetsgivaravgifter samt en generell overhead på 25 procent.

Det är dock tveksamt om en sådan lönekostnadsberäkning som det här är fråga om verkligen kan ligga till grund för en uppskattning av företagens faktiska kostnader för myndigheternas uppgiftskrav. Ett företags mål med kärnverksamheten är att utifrån kostnader för insatsvaror och arbetskraft skapa ett mervärde som ger vinst till ägarna. De intäkter som företagets personal genererar måste därmed överstiga de direkta lönekostnaderna för att det ska vara intressant att driva företaget vidare. Därigenom förefaller en kostnadsberäkning enligt standardkostnadsmodellen vara tilltagen i underkant.

Det är inte helt utan problem att genomföra denna alternativa värdering av företagens alternativa tidsanvändning. Det är troligt att större företag håller sig med specialiserad personal för administrativa frågor. För dessa finns det inte någon egentlig alternativ tidsanvändning. I mindre företag är det däremot vanligare att ledningen ansvarar såväl för administrativa frågor som för strategiska, och att den i förekommande fall även deltar direkt i produktionen. Här torde den alternativa tidsanvändningen värderas högt. Som ett diskussionsunderlag till en alternativ värdering av företagens administrativa kostnader har resultaten från Malin i denna rapport räknats om enligt följande:

I den tidigare uppskattningen av att företagens administrativa kostnader uppgår till 14 – 17 miljarder kronor, motsvarar företagens interna kostnader enligt Malin 9 – 11 miljarder kronor. Resterande kostnader utgörs av inköpta tjänster. Till skillnad från de interna kostnaderna, vilka enligt ovanstående bygger på en ren lönekostnadsberäkning, har de externa kostnaderna värderats till gällande marknadspriser, det vill säga företagens faktiska kostnader för inköpta konsulttjänster. I den alternativa bedömningen av företagens administrativa kostnader har de interna kostnaderna räknats upp med hjälp av SCB:s branschnyckeltal över företagens förädlingsvärde per anställd. Enkelt uttryckt kan förädlingsvärdet uttryckas som skillnaden mellan producentens försäljningspris och tillverkningskostnaderna i form av arbete och råvaror.

Det genomsnittliga förädlingsvärdet per anställd för alla branscher uppskattas ligga inom intervallet 130 – 200 procent. För den nedre delen av intervallet kan företagens administrativa kostnader därmed uppskattas till mellan 25 och 32 miljarder kronor. Med den högre uppskattningen av det genomsnittliga förädlingsvärdet är företagens administrativa kostnad i stället 32 – 40 miljarder kronor. Därmed är även företagens alternativa tidsanvändning omräknad till marknadspris. I de fortsatta beräkningarna av företagens nyttor används intervallet 25 – 40 miljarder kronor i den alternativa analysen av de bedömda effekterna för företagen av ett samordningsorgan.

Samordningspotentialer

Enligt direktiven för Bolagsverkets uppdrag skall även en kartläggning och erfarenhetsinhämtning av hur uppgiftslämnande sker i andra länder göras. Norge är ett av de länder som särskilt har pekats ut.

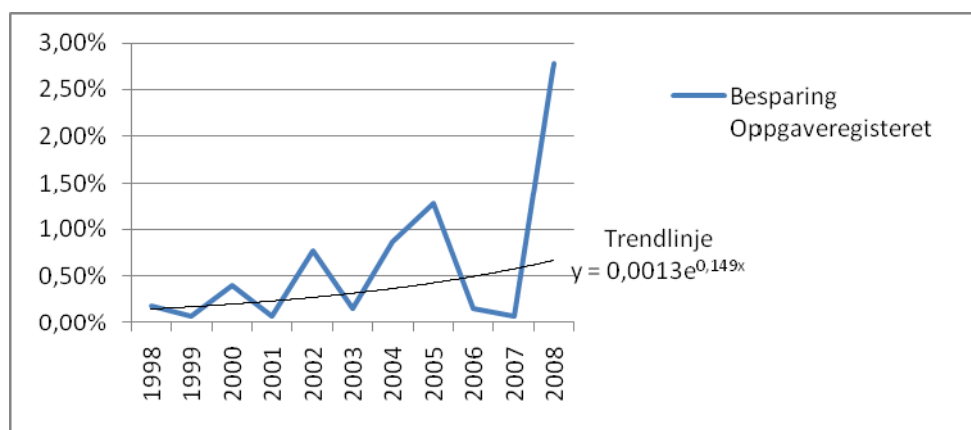
Sverige och Norge anses vara relativt lika länder med avseende på myndighetsstruktur, typ av uppgiftskrav och lagstiftning. I syfte att beräkna vilka samordningspotentialer som skulle föreligga vid införandet av ett samordningsorgan har det i skrivandet av denna rapport därigenom varit naturligt att inhämta kunskap och erfarenheter från i första hand Norge.

I Norge infördes Oppgaveregisteret 1998 med uppgift att sammanställa och kartlägga den överlappning som finns mellan samtliga uppgiftskrav som åläggs näringslivet samt att försöka begränsa och samordna företagens administrativa börda. Oppgaveregisteret har därför kommit att tjäna som förebild för de antaganden som här har gjorts angående en antagen svensk utveckling med ett upprättat samordningsorgan. Därmed har de nyttor som företagen i Norge kunnat tillgodogöra sig av Oppgaveregisteret använts som grund för att bedöma de nyttor som svenska företag skulle kunna tillgodogöra sig.

En viktig lärdom från Norge och den över tio år långa erfarenheten av Oppgaveregisteret som finns, är att samordningspotentialerna ofta överskattas, det vill säga att de antagna samordningspotentialerna är större än de faktiska. Som andel av den ursprungliga belastningen utgör den årliga samordningspotentialen ca 0,35 procent.

Hur samordningspotentialen utvecklats under perioden 1998 – 2008 i Norge framgår av diagrammet i nedanstående figur. Samordningspotentialen har varierat kraftigt mellan åren, från 0,1 procent upp till 2,8 procent, men att trenden är positiv. Siffrorna i figuren är rensade från effekter som inte direkt kan härledas till införandet av Oppgaveregisteret¹⁰.

Figur 3. Samordningspotentialen i Oppgaveregisteret 1998-2008 med inlagd trendlinje.

Hur besparingspotentialen prognostiseras för Sverige visas nedan i tabell 1. Siffrorna i tabellen utgår från den procentuella besparingen redovisad från Norge, varefter en exponentiell trendlinje har använts, vilken även framgår i figuren.

Tabell 1. Prognos över samordningspotentialen i Sverige; total administrativ börda

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7	År 8	År 9	År 10
Besparingspotential	0,15%	0,18%	0,20%	0,24%	0,27%	0,32%	0,37%	0,43%	0,50%	0,58%

Prognosen för Sverige är behäftad med flera osäkerheter. Å ena sidan torde besparingspotentialerna kunna bli högre än i Norge då Sverige kan lära av Norges erfarenheter och därigenom prioritera de processer som har störst betydelse. Å andra sidan kan argumenteras för att prognosen borde justeras ned då samordning redan idag sker, varför potentialerna var större i Norge för 10 år sedan jämfört med Sverige i dag. Hur det faktiskt förhåller sig har varit omöjligt att svara på varför rapporten följer försiktighetsprincipen och redovisar en prognos baserad på den faktiska utvecklingen i Norge.

Trots införandet av Oppgaveregisteret i Norge har nya uppgiftskrav tillkommit. Närmare bestämt har belastningen ökat med 176 årsarbetskrafter under perioden 1998 – 2008. Det

¹⁰

Bortrensade effekter är upphörande av uppgiftskrav samt införande av elektronisk inrapportering.

finns ingen uppskattning idag om hur mycket mer belastningen skulle ha ökat om inte Oppgaveregisteret hade funnits.

För Sveriges del har en försiktig uppskattning över hur företagens administrativa börda kommer att utvecklas om inte ett samordningsorgan införts. Utgångspunkten i bedömningen har varit hur belastningen på företagen varierat från de 25 så kallade statistikinsamlade myndigheterna¹¹.

Prognoser utifrån huvudanalys och alternativ analys av företagens administrativa kostnader

Utifrån huvudanalysens totala uppskattade administrativa kostnader om 14 – 17 miljarder kronor samt ovan beräknade besparingspotential, har företagens nyttor av en ökad samordning av befintliga uppgiftskrav och en begränsning av tillkommande uppgiftskrav uppskattats. Resultatet uttryckt i miljoner kronor per år redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 2. Sammanställning prognostiserade nyttor för ett samordningsorgan i Sverige, huvudanalys.

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7	År 8	År 9	År 10
Samordning av befintliga uppgiftskrav	21 - 26	46 - 56	74 - 91	108 - 131	146 - 178	191 - 232	243 - 295	303 - 369	373 - 454	454 - 552
Minskad ökning av tillkommande uppgiftskrav	5 - 6	10 - 12	15 - 19	20 - 25	26 - 31	31 - 37	36 - 44	41 - 50	46 - 56	51 - 62
Summa (mkr)	26 - 32	56 - 68	90 - 109	128 - 156	172 - 209	222 - 269	279 - 339	344 - 418	419 - 510	505 - 614

För det första året uppgår nyttorna för företagen till 26 – 32 miljoner kronor. Efter tio år uppgår de ackumulerade nyttorna i storleksordningen 0,5 – 0,6 miljarder kronor. Om den högre värderingen av företagens tid enligt den alternativa analysen hade använts i stället, så skulle företagens ackumulerade nyttor av ett samordningsorgan i stället uppgå till 0,8 – 1,3 miljarder kronor efter tio år.

Kvalitativa nyttor

Vid sidan av ovanstående värderade nyttor, finns det en rad förväntade positiva effekter för företagen som inte har gått att värdera ekonomiskt. Dessa är minskad irritation över dubbelrapportering, bättre utformade blanketter samt tydligare överblick över totala mängden informationskrav för enskilda företag eller branscher.

Minskad irritation över upplevt dubbelarbete

Enligt Näringslivets Regelnämnd, NNR, ligger irritationen över att behöva dubbelrapportera i toppen på företagens lista över problem i kommunikationen med myndigheterna.¹² Den vikt som irritationsmomentet tillmäts, är ofta större än den faktiska vikten av det extra merarbete som i praktiken krävs för att leverera samma information till flera myndigheter.

På grund av denna omständighet är det nödvändigt att skilja på *faktiskt* dubbelarbete och *upplevt* dubbelarbete. Det upplevda dubbelarbetet är en rent subjektiv upplevelse som i sig kan förefalla nog så verklig och objektiv. Det är också det upplevda dubbelarbetet som ligger bakom företagets irritation. Orsaken till att betydelsen av det upplevda dubbelarbetet inte går att kostnadsvärdera är att irritationsnivån inte bara skiljer sig åt mellan olika näringsidkare, utan även hos en och samma näringsidkare vid olika tillfällen.

¹¹ SCB, *Sveriges officiella statistik*, åren 2006 – 2007. Under denna period ökade belastningskraven från de statistikinsamlade myndigheterna med i genomsnitt 0,73 procent.

¹² NNR, Jens Hedström Telefonkontakt 2009-02-27

Av de bedømminger som har gjorts av NNR er det ifyllandet av enkle grunnoppgifter såsom foretagens adress og registreringsnummer som vaker størst irritasjon. Dette kan forefalla som en paradox, da det er denna typ av oppgifter som borde ta minst tid for foretagen att rapportera in. Att myndigheterna inte kan samordna till synes enkle oppgifter og skicka fortryckta blanketter till foretagen tas dock som intakt for att myndigheterna hyser ovilja mot ett narriere myndighetssamarbete og storre samordning av sin informationsinhemtning. Enligt NNR skall man inte ignorera det opplevdas genomslagskraft, utan det er av storta betydelse og mycket viktig att ta hensyn till denna faktor.

Erfarenheterna fra Oppgaveregisteret tyder pa att nar den faktiske dubbelrapporteringen minskar, sa minskar den opplevda dubbelrapporteringen annu mer. Vidare klagas det mindre over dubbelrapportering, det vill saga att irrasjonen har sjunkit og foretagen staller sig mer positive till att lamna oppgifter.

Erfarenheter tyder aven pa att den faktiske oppgiftslamnarbordan till og med kan oka, utan att den opplevda bordan for den skull okar. Tio mindre blanketter med fortryckta grunnoppgifter med sammantaget fler oppgiftskrav an en stor generell blankett utan fortryckta grunnoppgifter kan opplevas som mindre betungande av foretagen.

Bättre utformede blanketter

En forutsattning for att ett samordningsorgan ska kunna anvandas pa ett rasjonelt og effektivt satt er att de ulike begrepp som anvendes inom statsforvaltningen far en enhetlig definisjon. Preciseringen er viktig for kvaliteten i oppgifterna og er en nodvandig forutsattning for ateranvendning av registrerad informasjon.

En effekt som harigenom kommer foretagen till godo er att enhetlige definisjoner av begrepp innebær att blanketter kan utformas tydligere varigenom de blir lettare att fylla i. Tydligere blanketter innebær både att foretagens irrasjonen over oklara fragor minskar, tiden for ifyllende kan minska og att lamnede oppgifter i hogre grad blir korrekte.

Överblick over informationskrav

Ambitionsnivån bakom ett samordningsorgan bör inte vara lagre an att den innehåller så komplett informasjon som möjligt over vilka forfattningsreglerede oppgiftskrav som finns for varje typ av foretag, var dessa krav finns definierede, vilka ulike hendelser som utloser oppgiftskrav samt vilken myndighet som har huvudansvaret for respektive oppgiftskrav.

Ur naringslivets synvinkel blir det da muligt for den enskilde foretagaren att fa opplysninger om vilka oppgiftskrav som galler for det egne foretaget. Dette kan ge vardefull informasjon om hur data ska organiseras og hur rutiner ska bygges opp for att effektivisera foretagets oppgiftsinlamnande till myndigheterna.

Naringslivs- og branschorganisationer kan dessutom fa en battre samlad bild og okad kunnskap om oppgiftskraven inom og mellom ulike branscher, samt hur oppgifter spreds mellom myndigheterna.

Effekter for myndigheterna

Kvantitative nytter

Myndigheternas kvantifiserbare nytter av ett samordningsorgan består av minskad hanteringskostnad som en foljd av okad samordning av myndigheternas informationsinhemtning. Det underlag som kravs for att uppskatta sammanlagd kvantitativ nytta for myndigheterna er dels oppgifter over aktuelle hanteringskostnader, dels en

uppskattning av hur ett samordningsorgan kan bidra till minskat dubbelarbete i relation till hur utvecklingen skulle sett ut utan ett samordningsorgan.

Kostnader för myndigheternas informationsinhämtning

Som ett led i Bolagsverkets regeringsuppdrag, genomfördes under hösten och vintern 2008 – 2009 en kartläggning av företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter.¹³ Inom ramen för kartläggningen gjordes även en sammanställning över myndigheternas blanketter, där målgruppen var näringslivet. För verksamhetsåret 2007 kunde i vart fall 1 326 olika blankettyper identifieras. Den totala mängden insamlade blanketter uppgick till minst 96,6 miljoner.

Anledningen till att Bolagsverkets kartläggning är en underskattning av det verkliga antalet blanketter beror på att det finns ett visst svarsbortfall i form av myndigheter som inte har medverkat i undersökningen. Dessutom finns det blanketter som visserligen är upptagna i Bolagsverkets kartläggning, men där det inte finns några data över hur många blanketter som har kommit in till myndigheten.

Dessa brister antas dock inte vara avgörande för undersökningens kvalitet, då det i praktiken är ett fåtal myndigheter som samlar in merparten av alla blanketter. De tio största myndigheterna samlade år 2007 tillsammans in drygt 90 miljoner blanketter. Detta motsvarar 93,9 procent av alla insamlade blanketter som Bolagsverket identifierade. Därmed antas bortfallet inte kunna påverka den fortsatta analysen på något avgörande sätt.

Tabell 3. Antal insamlade blanketter, för de 10 största myndigheterna.

Tio största myndigheter efter antal insamlade blanketter	Antal blankettyper	Antal insamlade blanketter	Procent blanketter utan antalsuppgifter
Skatteverket	187	87 937 790	38
Tullverket	27	5 613 510	12
Statistiska Centralbyrån	51	926 370	0
Bolagsverket	81	670 429	10
Jordbruksverket	267	302 572	59
Kronofogden	15	291 510	13
Försäkringskassan	27	183 788	7
Fiskeriverket	6	174 819	0
Verket för näringslivsutveckling	5	104 768	0
Transportstyrelsen (Vägverket)	16	85 975	0
Summa	682	90 678 021	

Som jämförelse kan nämnas att PRV uppskattade antalet inkomna blanketter till 73 miljoner för verksamhetsåret 1998.¹⁴ För verksamhetsåret 2005 kom NNR fram till 94 miljoner insamlade blanketter.¹⁵

Information över myndigheternas kostnader för insamling, registrering, lagring och spridning av uppgifter är mer bristfällig i Bolagsverkets kartläggning. Av de myndigheter som har medverkat, har bara ett mindre antal redovisat sina hanteringskostnader för insamlade blanketter. Av övriga inkomna svar framgår att flera myndigheter saknar sammanställningar över sina hanteringskostnader medan andra har haft svårt att tolka frågeställningen. Hanteringskostnaderna för de myndigheter som lämnat svar presenteras i nedanstående tabell. Som andel av den totala mängden insamlade blanketter innebär det att bara 1,8 procent har

¹³ Regeringsbeslut N2007/8915/MK (2008-09-25): Uppdrag att utarbeta ett förslag till minskat uppgiftslämnande för företag

¹⁴ PRV (2000): Förslag till ett samordnat uppgiftsregister för företagsdata, PRV, Slutrapport 2000-01-31

¹⁵ Hedström, Jens (2006): Informationsutbyte mellan myndigheter eller dubbelarbete för företagen? Näringslivets Regelnämnd, NNR

kunnat kostnadsberäknas. Av de tio största blankettinsamlade myndigheterna är det dessutom bara två, SCB och Bolagsverket, som har redogjort för sina hanteringskostnader.

Tabell 4. Hanteringskostnader samt antal blanketter.

Myndighet	Antal insamlade blanketter	Hanteringskostnader (kr)	Kostnad/insamlad blankett (kr)
Statistiska centralbyrån	926 370	116 000 000	125
Bolagsverket	670 429	219 700 000	328
Sveriges geologiska undersökning	30 587	4 300 000	141
Kemikalieinspektionen	25 071	13 600 000	542
Statens institut för kommunikationsanalys	19 048	20 000 000	1 050
Institutet för tillväxtpolitiska studier	13 535	6 000 000	443
Statens folkhälsoinstitut	11 765	650 000	55
Sjöfartsverket	9 558	2 300 000	241
Fastighetsmäklarnämnden	1 660	2 500 000	1 506
Energimarknadsinspektionen	590	5 000 000	8 475
Länsstyrelsen i Norrbottens län	315	40 000	127
Premiepensionsmyndigheten	114	16 000	140
Statens biografbyrå	109	50 000	459
Summa:	1 709 151	390 156 000	

Hanteringskostnaderna per blankett varierar mycket kraftigt mellan myndigheterna. Statens folkhälsoinstitut uppger en hanteringskostnad som motsvarar 55 kronor per inkommen blankett. Energimarknadsinspektionen uppger däremot en motsvarande kostnad på 8 475 kronor. Förmodligen finnas flera olika förklaringar till dessa skillnader. Under förutsättning att samtliga myndigheter som besvarat frågeställningen har uppfattat den lika, kan antalet insamlade uppgiftskrav variera kraftigt mellan olika blankettyper, varigenom myndigheternas arbetsbelastning för att bearbeta en inkommen blankett varierar. Även syftet med blanketten och graden av komplexitet i insamlade data kan påverka myndighetens arbetsbelastning för blankethantering.

Med ett så litet material och så stor spridning av data, är det mycket vanskligt att bedöma myndigheternas genomsnittliga kostnad för hanteringen av en insamlad tyblankett. De två stora myndigheterna i Bolagsverkets sammanställning, SCB och Bolagsverket, har uppgivit en hanteringskostnad motsvarande 125 respektive 328 kronor per insamlad blankett. Rimligtvis borde kostnaderna för övriga stora myndigheter ligga i närheten av dessa värden, eftersom de på grund av den stora mängden blanketter måste visa en mycket hög grad av effektivitet i blankethantering. Med denna utgångspunkt antas att myndigheternas sammanlagda kostnad för att hantera 96,6 miljoner blanketter ligger inom intervallet 12 – 32 miljarder kronor. Eftersom antalet blanketter är underskattat, är kostnaden per blankett och därmed den sammanlagda hanteringskostnaden förmodligen tilltagen i överkant, men betydelsen av detta faktum antas vara så försumbart att det kan bortses från.

Minskad datainsamling – mer tid för kärnverksamhet

Minskad dubbelrapportering innebär att den totala mängden data som samlas in från företagen minskar. Övriga led i den enskilda myndighetens hanteringskedja kvarstår dock såsom tidigare. Därigenom har företagets kvantitativa nytta av en minskad dubbelrapportering ingen direkt motsvarighet för myndigheterna. Därmed är det bara en mindre del av hanteringskostnaderna som frigörs och som möjliggör en omDispositionering av myndighetens personal från datainsamling till kärnverksamhet.

Den samhällsekonomiska nyttan av denna omDispositionering är svår att uppskatta, beroende på hur processerna med insamling av data från företag till myndighet och spridning av data till andra myndigheter organiseras. I Norge har man valt att inte kvantifiera dessa nyttor. Orsaken är att man har velat undvika en debatt om olika myndigheters nyttor och kostnader för den pågående samordningsprocessen, det vill säga att peka ut vilka myndigheter som har blivit vinnare eller förlorare på Oppgaveregisterets verksamhet. Den förda politiken i Norge har dock inneburit att inga myndigheter som har vunnit på systemet ska behöva få minskade anslag.

I brist på underlag har ett godtyckligt antagande gjorts att momenten insamling och registrering motsvarar 10 procent av myndigheternas hanteringskostnader för insamlade blanketter – där övriga moment utgörs av lagring och spridning av uppgifter. Av samma skäl har samordningspotentialen för myndigheterna lika godtyckligt antagits motsvara 10 procent av den samordningspotential som här tidigare har prognostiserats för företagen. På analogt vis har även myndigheternas nyttor av en minskad ökningstakt i tillkommande uppgiftskrav uppskattats till en tiondel av företagets nyttor av en minskad ökningstakt. I antagandena ingår att myndigheterna även fortsättningsvis kommer att inhämta vissa uppgifter direkt från företagen. Tillsammans med den ovan uppskattade kostnaden för myndigheternas blankettinsamlingshantering på 12 – 32 miljarder kronor har den årliga besparingen för myndigheterna bedömts enligt nedanstående tabell.

Tabell 5. Sammanställning nyttor tillkommande myndigheterna.

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7	År 8	År 9	År 10
Samordning av befintliga uppgiftskrav	2 - 5	2 - 6	2 - 6	3 - 7	3 - 9	4 - 10	4 - 12	5 - 14	6 - 16	7 - 18
Minskad ökning av tillkommande uppgiftskrav	0,5 - 0,6	1 - 1,2	1,5 - 1,9	2 - 2,5	2,6 - 3,1	3,1 - 3,7	3,6 - 4,4	4,1 - 5	4,6 - 5,6	5,1 - 6,2
Summa	2 - 5	3 - 7	4 - 8	5 - 10	6 - 12	7 - 14	8 - 16	9 - 19	11 - 21	12 - 24

Sammanställningen visar på att det på myndighetssidan frigörs resurser motsvarande 2 – 5 miljoner kronor under det första året. De ackumulerade nyttorna efter tio år uppgår till 12 – 24 miljoner kronor.

Kvantitativa kostnader

Staten som helhet kommer att ha kostnader för ett samordningsorgan såväl under uppbyggnaden som efter införandet. Kostnaderna under uppbyggnadsskedet omfattar dels utvecklingskostnader för en passande databasstruktur och investeringar i hårdvara, dels datainsamling och begreppsensning av de uppgifter som databasen skall innehålla. Efter det inledande uppbyggnadsskedet tillkommer löpande kostnader för underhåll av teknisk utrustning och programvara, samt kostnader för att uppdatera informationen i registret. Dessutom tillkommer kostnader för myndigheternas utrednings- och förhandlingsarbete kring uppgiftskrav vilka identifierats som potentiellt lämpliga för samordning.

Kostnader för att sätta upp ett samordningsorgan

Kostnaderna för att införa ett samordningsorgan faller direkt på myndigheterna. Anläggningskostnaderna bedöms bli 20 – 30 miljoner kronor. Drift- och underhållskostnaderna uppskattas till ca 4 miljoner kronor årligen. Kostnaderna har beräknats utifrån en samlad bedömning baserad på erfarenheter från Oppgaveregisteret, redovisade kostnader för databasen Malin samt uppskattningar från Bolagsverket.

Även hos befintliga myndigheter tillkommer investeringskostnader i form av samordning av begrepp. Dessa kostnader baseras till stor del på uppgifterna från tidigare uppgifter. Dessa investeringskostnader bedöms till ca 12 – 17 miljoner kronor¹⁶.

I ett längre perspektiv kommer myndigheterna sett som grupp ha ökade kostnader för att hantera den samordning av uppgiftskrav som ett samordningsorgan syftar till. Som ansvariga för insamling av information från företagen och distribution av denna information till andra myndigheter, kommer vissa myndigheter även att ha en ökad kostnad för sin informationshantering. Myndigheternas totala arbetsbelastning antas därmed till 3 – 7 årsarbetskrafter årligen, motsvarande en årlig kostnad på 2 – 6 miljoner kronor¹⁷.

Tabell 6. Sammanställning myndigheternas totala kostnader.

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7	År 8	År 9	År 10
Investering	20 - 30									
Uppstartskostnader myndigheter	12 - 17									
Drift och underhåll	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6
Ökade kostnader myndigheter	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6
Summa (mkr)	37 - 59	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12

Samtliga investeringskostnader är samlade till år 1 (även om de infaller under flera år) och de totala kostnaderna år 1 uppgår till 37 – 59 miljoner kronor.

Kvalitativa nyttor

Till de nyttor som här inte har kunnat värderas ekonomiskt hör ett förändrat synsätt på företagen och den egna myndighetsrollen, effektivare företagskontroller, förbättrad datakvalitet och ökad kommunikerbarhet av data. Principiella resonemang om dessa nyttors betydelse förs i nedanstående avsnitt.

Paradigmskifte

I Norge har Oppgaveregisteret kommit att bidra till ett förändrat synsätt på förhållandet mellan näringslivet och myndigheterna. Det talas om ett paradigmskifte, som inneburit att nya tanke- och förhållningssätt har etablerats hos myndigheterna alltsedan samordning och förenkling har getts högre prioritet på myndigheternas dagordning. I stället för att ålägga företagen att anpassa sitt uppgiftslämnande till myndigheternas verksamhet, har myndigheternas arbete på ett effektivare sätt än tidigare kunnat styras av näringslivets behov. Enligt norska bedömningar hade denna förändring i syn- och förhållningssätt inte kommit tillstånd utan Oppgaveregisteret.

Oppgaveregisteret har även skapat en god grund för att myndigheternas förenklings- och samordningsarbete har kunnat lyftas upp till en högre nivå. Ett exempel på detta är den diskussion som nu förs kring eventuell samordning av information om företagens personalkostnader. Företagen gör löneutbetalningar varje månad, och i stället för att myndigheterna ska efterfråga information om löner, pensionsavsättningar, arbetsgivaravgifter, etc. vid olika tillfällen under året, skulle denna information kunna delas av berörda myndigheter samtidigt med att löneinformationen utgår från företagen. Därigenom skulle leverans av information till myndigheterna tolv gånger om året i detta fall upplevas som mindre betungande än leverans av samma information vid ett tillfälle. Detta kräver en infrastruktur som tillåter delning av aktuella data samtidigt som legala frågor behöver klaras

¹⁶ Baserat på en lönekostnad om 800 000 kronor inklusive arbetsgivaravgifter om 33 procent samt en generell overhead om 25 procent.

¹⁷ Baserat på antagande om sammanlagt 2 – 5 årsarbetskrafter för de 10 största myndigheterna respektive totalt 1 – 2,25 årsarbetskrafter för övriga 45 myndigheter. Lönekostnad 800 000 kronor enligt tidigare fotnot.

ut. Oppgaveregisterets roll är dels att verka för enhetliga datastrukturer som kan delas mellan olika system, men även att påverka den juridiska strukturen så att den möjliggör ett närmare myndighetssamarbete.

I Norge har ingen nyttoberäkning gjorts av betydelsen av en förändrad attityd och ett nytt förhållningssätt hos myndigheterna gentemot företagen. Utifrån gjorda erfarenheter, anser dock företrädare för Oppgaveregisteret att det är detta paradigmskifte som är den enskilt viktigaste nyttan av att införa ett samordningsorgan.

Kortare kontroller vid företagsbesök

Myndigheternas sektorsindelning medför att deras kunskaper om andra myndigheters verksamhet ofta är låg. Detta får idag konsekvenser för hur kontrollbesök hos exempelvis jordbruksföretag genomförs.¹⁸ Genom bättre samordning och inhämtning av information från egna och andras register före kontrollbesöket, skulle kontrollpersonerna kunna vara bättre förberedda och besökstiden kunna kortas ner.

För myndigheterna är det den inbesparade tiden som är den stora nyttan, varigenom mer tid kan ägnas åt de uppgifter som faktiskt kontrolleras. Mer tid kan härigenom också användas till att hinna med fler kontroller eller lägga mer tid på analysarbete.

Förbättrad kvalitet på insamlade uppgifter

Företrädare för Oppgaveregisteret menar att kvaliteten på insamlade data har förbättrats som en följd av registrets införande. Detta har flera orsaker:

Samordning av begrepp och tillämpning av enhetliga definitioner skapar större klarhet såväl för myndigheter som för företag. Härigenom elimineras osäkerheter kring vilka data som myndigheterna efterfrågar. Samordningen identifierar också insamling av dubbeluppgifter, varigenom en grund läggs för samordning av myndigheternas uppgiftsinsamling. Samlas data endast in en gång ökar benägenheten att lämna korrekta data varigenom kvaliteten ökar.

Efter att genom det dagliga arbetet ha utvecklat expertkompetens inom området, skulle ett samordningsorgan också kunna bidra med nya kunskaper kring vad som kännetecknar bra och mindre bra utformning av blanketter. Givet att ett samordningsorgan inrättas, skulle dess personal på viss sikt kunna agera rådgivare till övriga myndigheter och därigenom bidra till en bättre och tydligare utformning av deras blanketter. Detta bidrar också till att uppgiftskraven i blanketterna blir tydligare att förstå. Tydligare uppgiftskrav minskar i sig risken för missförstånd, vilket också bidrar till högre datakvalitet.

Ökad kommunikerbarhet av data mellan myndigheter

Ytterligare en konsekvens av höjd datakvalitet och ensning av begrepp är att kommunikerbarheten mellan myndigheterna ökar. I dag förekommer många olika dataformat vilka utgör hinder i kommunikationen mellan olika myndigheter. Vid införandet av ett samordningsorgan samordnas definitioner vilket i sin tur lägger grunden för att såväl begreppsdefinitioner och datadefinitioner blir samordnade mellan alla myndigheter. Detta bidrar till både till en bättre överblick över vilka data som samlas in som till en myndighetsgemensam överblick över näringslivet.

¹⁸

Jordbruksverket 2008:15: *Samordning av informationskrav*

Kvalitativa kostnader

Negativ konkurrens om knappa resurser

Den traditionella sektorsindelningen av myndigheter skapar en grogrund för att olika myndigheter skulle kunna komma att uppfatta sig som vinnare eller förlorare om ett samordningsorgan införs. Vissa myndigheter skulle få ett utökat ansvar för att sprida uppgifter vidare till andra myndigheter, vilket kan medföra högre kostnader. Andra skulle kunna få minskade kostnader som en konsekvens av att datainsamling via andra myndigheters register i stället för egen insamling från företagen är mer kostnadseffektiv.

En omfördelning av myndigheternas resurser utifrån en identifiering av vinnare och förlorare, skulle kunna uppfattas som orättvis av de myndigheter som skulle få minskade anslag. I Norge har man löst denna potentiella konflikt genom att tilldela myndigheter med utökat ansvar extra resurser. Samtidigt har myndigheter fått minskade insamlingskostnader fått behålla sina resurser på samma nivå som tidigare. Sammantaget har detta inneburit en ökning av kostnaderna för den statliga förvaltningen, vilket tillsammans med anläggnings-, drift- och underhållskostnader brukar framföras i diskussionerna kring nyttan av ett samordningsorgan.

Samhällsekonomisk lönsamhet

Sammanställning av kvantifierade nyttor och kostnader

En sammanställning av samtliga beräknade nyttor och kostnader presenteras i nedanstående tabell. Tabellen visar resultatet efter respektive år i förhållande till utgångsläget för huvudanalysen, det vill säga den analys där de samhällsekonomiska kostnaderna för företagens nuvarande administrativa börda har skattats till 14 – 17 miljarder kronor.

Tabell 7. Sammanställning av samtliga prognostiserade nyttor och kostnader avseende huvudanalysen i miljoner kronor.

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7	År 8	År 9	År 10
Nyttor företag (mkr)										
Samordning av befintliga uppgiftskrav	21 - 26	46 - 56	74 - 91	108 - 131	146 - 178	191 - 232	243 - 295	303 - 369	373 - 454	454 - 552
Minskad ökning av tillkommande uppgiftskrav	5 - 6	10 - 12	15 - 19	20 - 25	26 - 31	31 - 37	36 - 44	41 - 50	46 - 56	51 - 62
Nyttor myndigheter (mkr)										
Samordning av befintliga uppgiftskrav	2 - 5	2 - 6	2 - 6	3 - 7	3 - 9	4 - 10	4 - 12	5 - 14	6 - 16	7 - 18
Minskad ökning av tillkommande uppgiftskrav	1 - 1	1 - 1	2 - 2	2 - 2	3 - 3	3 - 4	4 - 4	4 - 5	5 - 6	5 - 6
Summa nyttor (mkr)	29 - 37	59 - 75	94 - 118	133 - 166	178 - 221	228 - 283	287 - 355	353 - 437	429 - 531	517 - 639
Kostnader myndigheter (mkr)										
Investering	20 - 30									
Uppstartskostnader myndigheter	12 - 17									
Drift och underhåll	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6	3 - 6
Ökade kostnader myndigheter	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6	2 - 6
Summa (mkr)	37 - 59	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12	5 - 12
Samhällsekonomisk nytta (mkr)	-22 - -8	54 - 63	88 - 106	128 - 154	172 - 209	223 - 271	281 - 343	348 - 425	424 - 519	512 - 627

Beroende på investeringskostnadernas storlek, kommer kostnaderna att överstiga nyttorna det första året. För efterföljande år överväger däremot nyttorna. Efter tio år är den sammanvägda samhällsekonomiska nyttan 0,5 – 0,6 miljarder kronor.

Gällande den sammanvägda samhällsekonomiska nyttan avseende den alternativa analysen uppgår den efter tio år till 0,8 – 1,3 miljarder kronor.

Nyttorna redovisas ackumulerade då samordningseffekterna ligger kvar från föregående år medan kostnaderna redovisas årsvis då dessa förnyas årligen.

Tilläggas bör även att ovanstående beräkningar baseras på samtidigt införande av samordningsorganet enligt norsk modell. I Sverige tyder däremot utvecklingen på ett successivt införande, det vill säga att ett lagstiftningsområde i taget kartläggs. De huvudsakliga effekterna blir som följd att nyttorna infaller senare i tiden. Istället som för kalkylen ovan att nyttorna överstiger kostnaderna redan år 2 kommer detta fördröjas något.

Nuvärdesberäkning av nyttor och kostnader

Nuvärdesberäkning är en metod som syftar till att avgöra lönsamheten av en investering genom att samtliga framtida nyttor och kostnader diskonteras till ett nuläge med hjälp av en antagen kalkylränta. Är det framräknade så kallade nettonuvärdet positivt indikerar detta att investeringen är lönsam och vice versa. Skulle nuvärdet vara negativt kan en investering trots detta bedömas som lönsam, om de *icke värderade* effekterna bedöms så pass stora att de uppväger det negativa nuvärdet.

Graden av lönsamhet kan uttryckas som en nettonuvärdeskvot respektive nyttokostnadskvot. Nettonuvärdeskvoten uttrycker avkastningen i förhållande till investeringskostnaden. Nyttokostnadskvoten uttrycker nettonuvärdet i förhållande till de totala kostnaderna.

Avseende nuvärdesberäkningarna för ett samordningsorgan har en kalkylränta om 4 procent använts då detta är en vedertagen kalkylränta avseende samhällsekonomiska bedömningar. Vidare har nyttor antagits infalla vid slutet av respektive år medan kostnader antagits infalla i början. Nettonuvärde, nettonuvärdeskvot samt nyttokostnadskvot avseende huvudanalysen sammanfattas i tabell 8.

Tabell 8. Sammanställning nettonuvärde samt kvoter för införandet av ett samordningsorgan.

	Huvudanalys (baserat på standardkostnadsmodellens kostnadsvärdering av företagens tidsanvändning)		Alternativ kostnadsvärdering (baserat på marknadsvärdering av företagens tidsanvändning)	
Nettonuvärde:	2 064 200 000	2 508 800 000	3 535 700 000	5 432 800 000
Nettonuvärdeskvot:	103,21	83,63	176,79	181,09
Nyttokostnadskvot:	25,75	16,81	44,11	36,41

Resultatet av huvudanalysen visar på ett nettonuvärde på 2 – 2,5 miljarder kronor. Tolkningen av nettonuvärdeskvoten är att varje satsad krona ger 84 – 103 kronor tillbaka. Då investeringskostnaden är 29 – 37 procent jämfört med de totala kostnaderna, är även nyttokostnadskvoten intressant, vilken visar att för varje satsad krona erhålls nyttor om 17 – 26 kronor.

Om den alternativa analysen tas i beaktande visar den samhällsekonomiska bedömningen ännu större lönsamhet. Nettonuvärdet uppgår här till 3,6 – 5,4 miljarder kronor. Ett upprättande av ett samordningsorgan är, baserat på de i kalkylen värderade effekterna, samhällsekonomiskt lönsamt.

Utöver de i kalkylen värderade nyttorna tillkommer sedan ytterligare nyttor i form av de icke värderade såsom minskad stress/irritation, ett förändrat synsätt etc. vilka för ett samordningsorgan bedöms vara mycket stora.

Uppgiftskravregistrets betydelse för elektronisk inrapportering

Ovanstående samhällsekonomiska beräkningar tar inte full hänsyn till ett samordningsorgans fulla potential. Ett flertal myndigheter arbetar i dag exempelvis med att utveckla egna system för elektronisk inrapportering av data. Ett samordningsorgan skulle kunna påskynda processen och samtidigt medverka till att systemutvecklingen samordnas och möjliggör ett elektroniskt utbyte av data mellan olika myndigheter.

I Norge har Oppgaveregisteret fungerat som en katalysator för dessa processer. Baserat på norska erfarenheter har nyttorna för ökad grad av elektronisk inrapportering beräknats separat. De nyttor som för företagens del tillkommer i huvudanalysen redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 9. Tillkommande nyttor vid hänsyn tagen till effekter av elektronisk inrapportering.

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7	År 8	År 9	År 10
Nytta av ökad elektronisk inrapportering (mkr)	-4 – -3	-4 – -3	3 – 4	20 – 24	50 – 61	103 – 126	188 – 229	321 – 390	521 – 634	820 – 998

Jämfört med huvudanalysen ökar nyttorna för företagen avseende besparings- och samordningspotentialerna och uppgår efter tio år till närmare en miljard kronor.

Tabell 10. Tillkommande nyttor med elektronisk inrapportering.

Nettonuvärde:	4 317 200 000	5 222 100 000
Nettonuvärdekvot:	215,86	174,07
Nyttokostnadskvot:	53,85	34,99

Med utgångspunkt från övriga värden som används i huvudanalysen, skulle nettonuvärdet av ett samordningsorgan öka till mellan 4,3 – 5,2 miljarder kronor, om hänsyn tas till nyttan av en förbättrad elektronisk inrapportering.

Portallösning för elektronisk inrapportering

Med ökad elektronisk inrapportering och uppgiftssamordning öppnas möjligheterna upp för en portallösning för inrapportering av information till myndigheterna. Via en och samma webbadress, skulle företagen kunna rapportera in alla uppgifter och även få tillgång till tidigare inrapporterade uppgifter. Utifrån företagets perspektiv skulle nyttan bestå i att all inrapportering av data skulle ske på ett likartat sätt. Efter inloggning skulle det enskilda företaget även kunna få information om vilka uppgiftskrav som ligger i tur för att rapporteras in. Nyttan är kanske främst av kvalitativ karaktär, men en portallösning skulle möjligen även vara tidsbesparande för företagen.

Förslag på finansiering

I huvudsak finns tre möjligheter till finansiering av ett samordningsorgan.

- via avgifter från företagen
- via neddragningar av budget till berörda myndigheter

- via omdisponeringar i statsbudgeten

Ovanstående tre alternativ är desamma som de tre förslag som utformades av PRV år 2000 där också slutsatsen drogs att finansiering via omdisponeringar i statsbudgeten var det bästa alternativet.

Baserat på ovanstående samt de erfarenheter som finns från Norge rekommenderar ÅF samma finansieringsalternativ, det vill säga, via omdisponeringar i statsbudgeten. I Norge har de myndigheter som fråntagits ansvaret att samla in data från näringslivet fått behålla sina anslag för att på så vis kunna tillgodogöra sig de nyttor som uppstår när personalen i högre utsträckning kan ägna sig åt kärnverksamheten. De myndigheter som däremot fått ökat ansvar för datainsamling har fått ökade anslag i takt med att kraven ökar. Detta för att dessa myndigheter inom sina respektive budgetar inte skall drabbas negativt. Kontentan är att lösningen i Norge motsvarar alternativet ”omdisponeringar i statsbudgeten”, vilket ytterligare stärker uppfattningen att detta är den finansieringsform som bör väljas.

Alternativet att finansiera ett samordningsorgan med avgifter från företagen innebär i korthet att uppgiftslämnandet förenas med en utgift för företagen. Detta skulle sända fel signaler till näringslivet vilket till och med skulle kunna motverka uppbyggandet av ett samordningsorgan. Vidare är det en förutsättning för att avgiftsbelägga offentligrättslig verksamhet att en vara eller tjänst tillhandahålls företagen. Att kräva in en uppgift är inte att tillhandahålla en tjänst, varför sambandet mellan tjänst och avgift blir högst otydligt. Dessutom kommer uppgiftslämnandet påverka företagen olika, varför en avgift i relation till krav på uppgiftslämnande kommer att variera kraftigt.

Ett undantag från ovanstående resonemang berör de myndigheter som idag är helt eller delvis avgiftsfinansierade. Avgifter är vanligtvis händelseutlösta, och kan exempelvis tas ut i samband med att ett företag köper någon form av avgiftsbelagd information från en myndighet. Avgifter tas även ofta ut i samband med att ett företag söker någon form av tillstånd eller registrering.

Genom att inhämta fler färdigbearbetade uppgifter från andra myndigheter kan antalet uppgifter som inhämtas från företagen begränsas. Genom att myndighetens arbetsbörda för att samla in och sammanställa information därmed minskar, borde avgifterna teoretiskt sett kunna minska. I praktiken torde skillnaden i arbetsbelastning vara av den storleksordningen att den får en högst marginell betydelse för avgiftens storlek. Det lär också finnas avgiftsfinansierade myndigheter som får ett utökat ansvar för spridning av insamlade uppgifter till andra myndigheter och därmed förknippade merkostnader. I detta fall skulle även en viss höjning av myndighetens avgifter kunna vara motiverad.

Att minska berörda myndigheters anslag skulle indirekt kunna leda till ett revirtänkande mellan olika myndigheter och på så vis motarbeta införandet av ett samordningsorgan. Innan ett samordningsorgan har byggts upp, är det dessutom osäkert vilka myndigheter som skulle få minskade respektive ökade kostnader. Samordningen av myndigheternas uppgiftsinhämtning måste ses som en process, där samordningsbehovet först ska identifieras innan det är aktuellt att framförhandla en samordningslösning. I och med att samordningsorganet har möjlighet att anta ett helikopterperspektiv och ta initiativ till att lagstiftaren ritar om den juridiska kartan i syfte att uppnå en högre grad av myndighetssamordning, finns det inga parametrar som i utgångsläget kan betraktas som givna. Därigenom går det inte att föregripa utvecklingen genom att påbörja en diskussion om hur en eventuell anslagsminskning bäst skall fördelas redan nu.

Miljökonsekvenser

För att veta miljöeffekterna av mera samordnad uppgiftsinlämning har förändringen av klimatpåverkande gaser beräknats.

Mängden klimatpåverkande gaser redovisas som koldioxidekvivalenter och har beräknats utifrån schabloner för fakturor via brev och e-fakturor¹⁹. De delmoment som ingår i beräkningen är generering av elektronisk blankett, papperstillverkning, tillverkning av kuvert, tryck, distribution, återvinning och undvikta emissioner, läsa och utvärdera på dator, samt utskrift på mindre skrivare.

Beräkningen utgår från ett nuläge med 96,6 miljoner blanketter som i 28 procent av fallen skickas som brev i bägge riktningar. Övriga 72 procent levereras elektroniskt till företagen där de skrivs ut för att sedan skickas tillbaka till berörd myndighet med brev. I genomsnitt har det antagits att en försändelse som går som brev väger 20 gram, baserat på ett stickprov bland blanketterna.

Totalt innebär effektiviseringen att 500 – 1 300 ton koldioxidekvivalenter kan sparas in under de första 10 åren.

För att värdera klimatpåverkan nyttjas den värdering som trafikverken²⁰ använder som standard i alla samhällsekonomiska kalkyler, det vill säga 1,50 kronor per kilo koldioxid.

Nuvärdesberäknat för hela kalkylperioden innebär det att den minskade klimatpåverkan kan värderas till 0,8 – 1,3 miljoner kronor. Ekonomiskt är detta alltså en relativt liten nytta i förhållande till den totala. Det är dock en positiv deffekt och ett tydligt steg i rätt riktning i strävan att undvika de allvarliga effekter som den pågående klimatförändringen kan leda till.

¹⁹ Posten AB (2008): *Miljöpåverkan av e-faktura i förhållande till faktura med fysiskt brev*
²⁰ Banverket, Vägverket, Sjöfartsverket och Luftfartsverket